

1 do te greške došlo na stranici 89 jučerašnjeg transkripta, reci 4 do 7 i ono što
2 tamo stoji nije točno. I zamolio bih da ispravim to što tamo stoji. Ja to ne
3 moram učiniti sada, ali molit ću da mi se u jednom trenutku dâ riječ kako bih
4 mogao dati točan odgovor koji bi mogao biti od pomoći Vijeću.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Da li mogu pretpostaviti da ćete
6 u pisanom obliku to dostaviti?

7 G. HARMON: [simultani prevod] Pa, ja to mogu učiniti.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naravno, problem je u tome da ako to
9 budete dostavljali u pisanom obliku, onda će se stvari ponovno otegnuti, jer to
10 treba prevesti za gospodina Krajišnika. Ne znam da li bi to možda trebalo
11 učiniti sada. Koliko sam shvatio, Vi u idućih nekoliko dana odlazite iz zemlje.

12 G. HARMON: [simultani prevod] Da, idućeg tjedna me neće biti u zemlji.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle idućeg tjedna. Dakle, Vi ćete ovog
14 tjedna biti ovdje i možete doći u sudnicu u trenutku kada se bude unakrsno
15 ispitivao idući svjedok.

16 G. HARMON: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu, onda možemo to riješiti u
18 prikladnom trenutku.

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Osim toga, postoji jedno pitanje za gospodina Krajišnika.

2 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, jedno praktično pitanje. Ne znam da
3 li će gospodin Harmon ispraviti ono što je rekao, hoće li tu proširiti svoju
4 argumentaciju ili će to biti trenutak u kojem i Obrana može nešto reći u vezi sa
5 praksom u vezi sa tim pitanjem. Dakle, nešto slično onome o čemu smo razgovarali
6 jučer.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, ja ne bih htio da se na to bilo tko
8 nadovezuje. Postoji, naravno, praktično pitanje. Gospodin Harmon je na
9 raspolaganju samo ovog tjedna i ako on Vama bude htio nešto reći ili Vi njemu,
10 to bi tada trebalo učiniti. A pretpostavljam da ovo što želi iznijeti gospodin
11 Harmon, to neće biti jako dugo. No, ako imate namjeru u vezi s time nešto reći,
12 to bi valjalo učiniti ovaj tjedan jer bi se inače moglo dogoditi da ako dođe do
13 nekih novih informacija, onda nećete moći odgovoriti idući tjedan na to.

14 G. STEWART: [simultani prevod] Pa to je od pomoći, časni Sude. Ja se
15 oslanjam ovdje na praksu na koju sam navikao u Velikoj Britaniji gdje pravnici
16 obaju strana u otvorenoj sudnici razgovaraju o problemima. Ne znam točno kako se

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 to rješava u Sjedinjenim Državama.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, podnesak tužitelja još uvijek nije
3 preveden, što je dodatni problem za ovu vrstu rasprave.

4 G. STEWART: [simultani prevod] Naravno, u obzir treba svakako uzeti i to
5 da Obrani treba dati na raspolaganje dovoljno vremena da bi se moglo pripremiti
6 i upustiti u ovakvu vrstu pravne diskusije. Gospodin Harmon /u engleskom
7 transkriptu: "Krajišnik"/ je meni danas ujutro rekao kako je tužitelju /prevod
8 engleskog transkripta: "mu je vrlo važno da ima prijevod podnesaka
9 Tužiteljstva"/ vrlo važno da postoji prijevod njegovog podneska.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa da. Zato smo i dali jučer nalog o
11 tome da se taj podnesak koliko je god brže moguće prevede.

12 Jedan od problema je, naravno, u tome da izvori ne postoje na B/H/S-u,
13 dakle, riječ je o pravnim izvorima.

14 G. HARMON: [simultani prevod] Pa, časni Sude, tu je riječ, naravno, o
15 izvorima koji postoje samo na engleskom jeziku.

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Jedino što ja mogu reći u vezi sa
2 izvorima i engleskom praksom, činjenica jest da to ne postoji u prijevodu na
3 B/H/S.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa evo, tu vidimo već jedan od
5 praktičnih problema, budući da svi ti tekstovi na koje se podnesci oslanjaju ne
6 postoje u prijevodu.

7 Dakle, sada kada smo riješili ovaj problem - gospodine Gaynor, Vama se
8 obraćam - Vi želite pozvati Vašeg idućeg svjedoka. To je svjedok po pravilu
9 92bis, bez zaštitnih mjera; dakle, riječ je o gospodin Zečeviću.

10 G. HARMON: [simultani prevod] Da, časni Sude, to je tačno. Dakle, ja
11 imam namjeru predložiti na usvajanje dvije izjave ovog svjedoka. Kako bismo
12 imali kontekst, pročitat ću sažetak po pravilu 92bis, njegovog svjedočenja i
13 nakon toga ću sa svjedokom proći kroz jednu tabelu, u trećem dokumentu, kako bi
14 prošli kroz taj tekst i na taj način pomogli Sudu.

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja pretpostavljam, gospodine Stewart, da
2 ste Vi primili sve te materijale.

3 G. STEWART: [simultani prevod] Da, jesam.

4 [Svedok je ušao u sudnicu]

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Zečević, dobar dan.

6 Prije no što počnete sa svojim iskazom u ovoj sudnici, prema našem
7 Pravilniku, morate dati svečanu izjavu o tome da ćete govoriti samo istinu.
8 Zamolit ću Vas sada da pročitate ovaj tekst koji Vam pruža poslužiteljica.

9 SVEDOK: Hvala. Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu
10 i ništa osim istine.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala, gospodine Zečević, izvolite
12 sjesti.

13 SVEDOK: BERKO ZEČEVIĆ

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Zečević, pozvani ste ovamo da
15 biste svjedočili po pravilu 92bis, što znači da je Vijeće pročitalo izjavu koju
16 ste dali Tužiteljstvu i Vijeće je dobilo još neke materijale.

17 Gospodin Gaynor će Vaše svjedočenje u sažetku pročitati. Pretpostavljam
18 da će taj sažetak biti doista kratak. Neće se govoriti o detaljima nego o vrsti
19 saznanja i iskustava koje ovaj svjedok ima.

20 Kada to bude gotovo i kada prođemo kroz neke dodatne materijale, Obrana
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 će imati priliku Vas unakrsno ispitivati. Dakle, Gospodine Zečević, imajte na
2 umu da je Vijeće pročitalo Vašu izjavu.

3 Izvolite, gospodine Gaynor.

4 Ispituje g. Gaynor

5 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

6 G. GAYNOR: [simultani prevod] Ja ću prijeći odmah na sažetak gospodina
7 Zečevića.

8 P: Gospodine svjedoče, molim Vas, možete li reći Vaše ime i prezime?

9 O: Berko Zečević.

10 P: Zahvaljujem. Ja ću sada pročitati sažetak Vaše izjave.

11 Doktor Zečević je strojarski inženjer. Radio je u tvornici municije
12 "Pretis" u Sarajevu od 1975. do aprila 1992. Specijalizirao se u projektiranju,
13 izrađivanju i testiranju vojnih raketa. On je također dio radnog vremena
14 predavao tehnologiju obrane na Univerzitetu u Sarajevu. On je izrazito
15 kvalificiran ekspert za tehnologiju teškog naoružanja u bivšoj Jugoslaviji i
16 svjedočio je kao vještak u drugim postupcima pred ovim Sudom u vezi s događajima
17 u Sarajevu 1994. i 1995. godine.

18 U svojoj pisanoj izjavi doktor Zečević je svjedočio o imenovanju
19 Milorada Motike na mjesto direktora "Pretisa" 1992. godine. Opisao je jedan
20 incident u februaru ili martu 1992. u kasarni JNA u Sarajevu tijekom kojeg je
21 zapovjedni oficir, misleći da je svjedok Srbin, njemu rekao da će mu dati

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 mašinku i municiju besplatno i da svjedok može doći na poligon u kasarni kako bi
2 vježbao korištenje tog oružja i primio obuku.

3 Svjedok opisuje i jedan drugi incident tijekom kojeg je doznao da
4 raketni sistemi zemlja-zrak koji su povučeni iz Hrvatske u martu 1992. i
5 smješteni u kasarni "Lukavica" u Sarajevu, su nakon toga razmješteni na područje
6 iznad Sarajeva, navodno zbog razloga obrane.

7 Svjedok opisuje kako je JNA razmjestila cestovne blokade oko tvornice
8 "Pretis" u martu 1992. Svjedok je prestao raditi u tvornici 17. aprila 1992.
9 Svjedok je čuo da postoji popis ljudi nesrba iz tvornice koje je trebalo ubiti.
10 Nekoliko dana kasnije JNA je preuzeo kontrolu nad tvornicom "Pretis". Svjedok je
11 doznao za postojanje jednog popisa od 500 ljudi koji su trebali nastaviti raditi
12 u tvornici; svi su bili Srbi.

13 Svjedok kaže da je "Pretis" u velikoj mjeri ovisio o opskrbi sirovinama
14 iz Savezne Republike Jugoslavije. Bez podrške Savezne Republike Jugoslavije,
15 proizvodnja municije u "Pretisu" nije se mogla nastaviti.

16 Ovim sam završio sa sažetkom. A sada bih htio na usvajanje ponuditi
17 izjavu svjedoka od 21. jula 2002. i jednu kratku izjavu od 18. februara 2003.
18 koja sadržava izmjene izjave iz jula 2002. Ja bih zamolio tajnika da tim
19 dokumentima dodijeli broj.

20 SEKRETAR: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Dakle, prva izjave će

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 nositi broj P753, a druga izjava P754.

2 G. GAYNOR: [simultani prevod] Časni Sude, htio bih, radi zapisnika,
3 ukratko nekoliko stvari razjasniti.

4 Kao prvo, redigiran je telefonski broj jedne osobe koja se spominje u
5 13. paragrafu izjave, budući da je ovdje riječ o javnom dokumentu.

6 Osim toga, htio bih Vam skrenuti pozornost na dvije pojedinosti, verzije
7 na B/H/S-u, izjave od 21. jula 2002. U paragrafu 7 na trećoj stranici izjave
8 sadržava neke naznake koje mislim da ih je unio prevoditelj i zbog koje sama
9 rečenica nije čitka. Ta rečenica objašnjena je u drugoj izjavi svjedoka od 18.
10 februara 2003. i tu imamo čitku verziju stranice 3.

11 Druga stvar odnosi se na paragraf 32 na 9. stranici izjave na B/H/S-u
12 gdje je redigirana brojka 2002. i mi smo dostavili čitku verziju te iste
13 stranice gdje je jasno da je u izvorniku stajalo na tom mjestu 2002.

14 Ja bih sada htio dostaviti i dva dokumenta u vezi s kontekstom.

15 Časni Sude, dok se dijele kopije tih dvaju dokumenata, ja ću ukratko
16 sažeti o čemu je riječ.

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Dakle, prvi dokument odnosi se na paragraf 7 izjave svjedoka i tu se govori o
2 Miloradu Motiki koji je, ovdje se navodi da je on kandidat za direktora tvornice
3 "Pretis".

4 A drugi dokument sa datumom od 18. juna 1992. - upozoravam da ovdje piše
5 da je 1922. ali to je greška u pisanju - tu je riječ o odluci Vlade Srpske
6 Republike BiH, kojom se imenuje Milorad Motika na mjesto direktora "Pretisa".

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim brojeve za ove dokumente.

8 SEKRETAR: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

9 Prvi dokazni predmet koji nosi broj 3288 od 8. juna 1992. dobiti će
10 oznaku P777, a drugi dokazni predmet, odluka sa ERN brojem 0124-5108, dobiti će
11 dokazni broj P756.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala tajniku.

13 G. GAYNOR: [simultani prevod] Ja sada molim da se svjedoku predoči
14 dokument čija je prva stranica proizašla iz faksa. Tu se navodi direktor
15 "Pretisa" Milorad Motika. Upućen je Ministarstvu obrane Vojske Republike Srpske.
16 Kopija dokumenta je proslijeđena Glavnom štabu VRS-a i nosi datum od 11.

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 februara 1993. godine. Moliti ću da tajnik dodijeli broj ovom dokumentu.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Molim tajnika da dodijeli broj.

3 SEKRETAR: [simultani prevod] Dakle, ovaj dokument uvest će se u spis pod
4 oznakom P757.

5 G. GAYNOR: [simultani prevod] Molim da časni Sud pogleda treću stranicu
6 ovog dokumenta i tu ćete vidjeti naslov "Realizacija i uslovi proizvodnje u
7 1992. godini". I ovdje stoji: "Realizovana proizvodnja u periodu od 25. aprila
8 1992. do 31. januara 1993. godine", tabularno iskazani.

9 P: Gospodine Zečević, molim Vas, pogledajte ovaj dokument. Možete li
10 pogledati tabelu?

11 O: Da.

12 P: Gospodine doktore, da li ste imali već prilike vidjeti ovakve tabele
13 u vrijeme dok ste radili u "Pretisu"?

14 O: Da. Ovo je dio proizvodnog programa preduzeća "Pretis" iz Vogošće iz
15 Sarajeva, znači dio municije koju je proizvodila ta fabrika prije rata, do 1992.
16 godine, a i tokom rata, a i sada posle rata.

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala. Ja bih Vas sada molio da pogledate naslov te tabele i prve
2 dvije kolone. Ovdje se vidi da su ovdje navedene isporučene stvari u razdoblju
3 od 25. aprila 1992. do 31. januara 1993.

4 U prvoj koloni stoji "JNA" sa lijeve strane, a onda nakon toga nastavlja
5 se popis nečega što se čini da su brigade. Možete li nam objasniti točno o čemu
6 je tu riječ?

7 O: Ovdje se... je potpuno dat jedan kompletan pregled tokom perioda
8 1992. i januara 1993. godine po nazivu, tipovima municije koja je isporučena
9 Jugoslovenskoj narodnoj armiji i brigadama u sastavu Vojske Republike Srpske. I
10 tu imaju sada: brigada Ilijaš, Koševska brigada i tako dalje. A zadnja kolona je
11 ukupno svi, količina municije koja je isporučena u datom periodu, po pojedinom
12 tipu municije.

13 Treba li još neki detalji?

14 P: Da. Skrenut ću Vam pozornost na sljedeće: kao prvo, možete li nam
15 dati općenitu sliku u vezi sa tipom municije koja se ovdje navodi? Možete li nam
16 u općim crtama reći o kakvoj je tu municiji riječ?

17 O: Ovdje se radi o municiji kalibra od 76 milimetara do 152 milimetara;
18 municija koja ima efekte na cilju rasprskavajući, to je *high explosive*
19 projektili ili protivoklopni projektili. U zavisnosti od tipa oruđa iz kojeg se
20 lansiraju ovi... ova municija imaju: topovski projektili, haubički projektili,
21 tenkovski projektili i jedan broj projektila iz minobacača. I, interesantno, tu
22 se nalazi par s... tipova municije koji predstavljaju raketne projekte. Znači

23

24

25

26

27

28

29

30

1 to su projektili koji imaju, objektivno, domet od par kilometara do negdje 27
2 kilometara. Znači jedan veoma širok raspon sposobnosti što se tiče dometa i što
3 se tiče ubojnog dejstva, odnosno smrtonosnog efekta od desetak pa do 35 metara
4 od mjesta pada tog projektila u trenutku udara u cilj.

5 A što se tiče protivoklopnih projektila, tu se nalazi par veoma modernih
6 projektila, 125 milimetara, koji su bili namijenjeni za tenk P72 ili M84 i koji
7 su u to vrijeme predstavljali sam vrh tehnologije.

8 P: Sada bih Vam skrenuo pozornost na točku 12 kao primjer.

9 G. GAYNOR: [simultani prevod] Časni Sud to može vidjeti na stranici 6
10 prijevoda na engleski jezik.

11 P: Možete li nam opisati kakva se vrsta municije opisuje pod točkom 12?

12 O: Pod 12, na uobičajenom jeziku koji tada vlada...vladao u
13 Jugoslovenskoj narodnoj armiji, se piše metak 105 milimetara TFG. U uobičajenom
14 žargonu koji važi u svijetu, to je municija 105 milimetara za haubicu sa
15 parčadnim efektom, *high explosive* municijom. Tu je navedeno da je isporučeno
16 5.880 projektila za Jugoslovensku narodnu armiju, a negdje oko 12.500 za brigade
17 Vojske Republike Srpske u tom periodu. To je projektil koji ima domet 11, oko 11
18 kilometara i radijus ubojnog dejstva oko nekih 17 metara.

19 P: Htio bih pojasniti nešto. Ovdje stoji u zapisniku da je JNA bila
20 opskrbljena sa 5.880 kilograma. Da li je to tačno?

21 O: Ne, ne, ne... To... ovo se govori o količini municije, komada. Piše,
22 mislim, nigdje ne... ovdje ja ne vidim kilograme da piše, nego piše "Pregled
23 isporučene municije po primaocima" za ovaj navedeni period.

24 P: Hvala. Mislim da je tu došlo do pogreške u prijevodu i zato sam to
25 htio objasniti.

26 Dakle, ovdje stoji da je oko 12.500 tih komada, dakle ove vrste

27

28

29

30

1 municije, dostavljeno VRS-u. Ja bih sada volio da potvrdite da li su brigade
2 koje su navedene na vrhu ovog dokumenta, od broja 4 do broja 21, da li želite
3 time reći da su sve te brigade bile brigade VRS-a?

4 O: Pa, mislim, logično da jesu, jer je u tom momentu jedino je fabrika
5 "Pretis" iz Vogošća bila pod kontrolom snaga Vojske Republike Srpske. Jedino
6 ovdje postoji 27. pozadinska baza, bar po onim mojim informacijama, to je baza
7 Glavnog štaba Vojske Republike Srpske i pojedine vojne pošte kao na primjer, je
8 l' tako, vojna pošta Koran, komanda Sarajevsko-romanijskog korpusa. To je znači
9 jedan viši nivo organizovanja od brigade, vojna pošta, Pale i Drinski korpus.
10 Znači u zavisnosti od, ni...nije se samo municiju dobijale brigade, neg su
11 dobijali i korpusi i pojedine vojne pošte ili rezerve Glavnog štaba.

12 P: Hvala. I još nešto što treba objasniti: da li se ovdje govori o
13 količini municije koja je bila proizvedena ili se ovdje govori o količini
14 municije koja je dostavljena?

15 O: Ne, ovdje se govori o količini municije koja je isporučena.

16 Ovo želim da naglasim iz jednog razloga, da, po pravilima koji su
17 vladali u Jugoslaviji, uvijek je značajna količina municije bila proizvedena u
18 dijelovima, nije kompletirana. I "Pretis" je imao svoja skladišta u kojima su ti
19 dijelovi bili *stockirani*, po planu koji je tada bio zamišljen - u slučaju napada
20 na Jugoslaviju izvana, ti dijelovi bi se dislocirali na odgovarajuće
21 ter...teritorije da bi se mogli kompletirati. Znači ovdje se izričito govori o
22 municiji koja je isporučena, ne koja je proizvedena. Znači, moguće je da je
23 ispor... da je proizvedeno više komada municije u ovome periodu.

24 P: I moje konačno pitanje za Vas: u svojoj izjavi opisujete na koji je
25
26
27
28
29
30

1 način preuzeta kontrola nad tvornicom "Pretis", no u svojoj izjavi niste ništa
2 rekli o važnosti i relevantnosti tvornice "Pretis". U smislu veličine te
3 tvornice, u kojoj mjeri je ona bila važna kao tvornica municije?

4 O: Ona je bila ključna tvornica za cijelu Jugoslovensku narodnu armiju;
5 ja govorim o Jugoslovenskoj narodnoj armiji do 1992. godine. To je bila jedna od
6 najvećih tvornica u Evropi za proizvodnju municije. Imala je visok rejting po
7 kvalitetu i pouzdanosti svoje municije. Onaj koji je vladao tom tvornicom, koji
8 je imao njezine resurse, mogao je da sebi osigura značajno snabdijevanje i
9 premoć u toku rata. Znači, ona nije bila važna samo za Bosnu i Hercegovinu,
10 odnosno za Armiju Bosne i Hercegovine ili za Vojsku Republike Srpske. Ona je
11 bila važna i za Vojsku Srbije, cr...Crne Gore.

12 I, ilustracije radi, ta tvornica i sada, znači 2005. godine, ono što se
13 nalazi u Sarajevu, proizvodi dio elemenata za Vojsku Srbije i Crne Gore, u 2005.
14 godini, bez obzira što je bio rat. Znači Srbija nije bila u stanju da zamijeni
15 kapacitete, tehnologije i tradiciju i ljude koji su bili na... u toj tvornici
16 1992. godine. Znači, ona je bila izuzetno važna i primarna za odnose snaga tokom
17 rata 1992.-1995.

18 G. GAYNOR: [simultani prevod] Časni Sude, ovim završavam svoje glavno
19 ispitivanje i možemo nastaviti sa unakrsnim ispitivanjem.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prije nego što Obrani dam priliku da
21 unakrsno ispita svjedoka, sudac Hanoteau bi želio postaviti pitanje.

22 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Gospodine, referiram ovdje na Vašu
23
24
25
26
27
28
29
30

1 izjavu i to od 20. i 21. jula 2002. Na stranici 9 verzije na engleskom jeziku,
2 zamolio bih Vas da objasnite jednu rečenicu čiji smisao ne razumijem.

3 Tu stoji, u 31. pasusu, otprilike u sredini tog paragrafa Vi kažete:
4 "Više rukovodstvo tvornice također nije bilo prisutno i rečeno mi je da oni nisu
5 bili prisutni, budući da su oni bili dijelom Kriznog štaba koji je osnovan u
6 okviru tvornice. Nerkez Tanović koji je bio član upravnog odbora i Krizni štab,
7 mi je rekao..." i tako dalje. Htio bih od Vas čuti zašto Vi ovdje govorite o
8 Kriznom štabu, ovdje u okviru ove tvornice?

9 Dakle, zašto je postojao jedan takav Krizni štab i što je bila njegova
10 uloga? Možete li mi nešto u vezi s time reći, molim Vas?

11 SVEDOK: Svakako. Po konceptu opštenarodne odbrane koji je vladao tada u
12 Socijalističkoj Federativnoj Jugoslaviji, u trenucima kada se proglašava vanredno
13 stanje ili kada se političke strukture ocijene da je došlo do nekih promjena,
14 intenzivnih promjena u društvu, tada se formirao Krizni š...šta...štab od
15 takozvano... takozvanih po... ljudi koji su imali povjerenje politike i
16 rukovodstva. Znači više nije funkcionisao normalni sistem subordinacije
17 rukovodstva fa...fabrike. To su bile da...da kažem, rezervni neki aktivnosti za
18 djelovanje u vanrednim situacijama. I u sklopu toga su bile, do 1990. godine, i
19 nek... posebni organi, jedinice, kada je Savez komunista bio još dominantan u
20 Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 U skladu sa tim, kada se osjetilo da poč... da su se počeli javljati
2 barikade, to je bilo već prve u martu, pa onda u aprilu, kada se osjetilo da
3 može doći do nekih napetosti na širem regionu, onda se formir...formira Krizni
4 štab koji je već izabran; unaprijed se zna ko sačinjava taj Krizni štab i
5 sačinjavali su ga pretežno direktor i istaknuti rukovodioci iz tvornice. Među
6 tim rukovodiocima je bio i kolega Nerkez Tanović. On je, ja mislim, bio član
7 upravnog odbora tvornice "Pretis".

8 Ova moja izjava se odnosi na to da je u toku razgovora sa njim, posle
9 rata, on mi je dao ovu izjavu i u mojoj iz...izjavi to ovdje piše, da ga je
10 njegov kolega, Branko Prodanović, obavijestio da postoji spisak ljudi koji nisu
11 podobni i da postoji opasnost da ti ljudi budu ugroženi po svom, po svom životu.

12 I u skladu sa tim, on i kolega Sead Gradašćević koji je bio tehnički
13 direktor te fabrike, su posle tog upozorenja prestali da dolaze. Ja sam citirao
14 ovu izjavu i tada istražitelju koji je bio tu sam ponudio da može da obavi
15 razgovor sa ovim kolegom.

16 Znači, Krizni štab je institucionalno bio ugrađen u sistem
17 funkcionisanja svih fabrika, posebno vojnih fabrika, u slučaju pojave bilo kakve
18 krize.

19 SUDAC HANOTEAU: [simultani prevod] Dakle, Krizni štab u neku ruku
20 počinje mijenjati upravu tvornice.

21 SVEDOK: Tačno.

22 SUDAC HANOTEAU: [simultani prevod] Može li se reći da je to u punom
23
24
25
26
27
28
29
30

1 smislu riječi bila politička uprava u tom trenutku?

2 SVEDOK: Svakako, jer je cijeli sistem do 1990. godine bio direktno pod
3 kontrolom Saveza komunista Jugoslavije. Znači, nijedan direktor u tvornici nije
4 mogao, koja je radila za vojsku, nije mogao biti postavljen bez uticaja
5 političkih struktura i vojnih struktura. Znači nije bilo slobodnog izbora da se
6 bilo ko javi na konkurs i ispunjava uvjete, ponudi svoj program i da bude
7 izabran zbog toga što kao menadžer nudi najveće šanse. Ne. Ključan i prioritetan
8 je bio aspekt da... podobnosti. Znači, da određena grupa ljudi s uticajem, znači
9 političke strukture ili vojne strukture, procijene da ta osoba predstavlja onu
10 osobu koja njima garantuje ispunjenje odgovarajućih ciljeva.

11 SUDAC HANOTEAU: [simultani prevod] Jeste li u svojoj izjavi htjeli reći
12 da popis osoba koje je trebalo eliminirati, da je taj popis sastavio Krizni
13 štab?

14 SVEDOK: Ne. Ne. Pazite, u tom Kriznom štabu, on je formiran znatno prije
15 ove krize. Znači on se formira onog trenutka po uspostavljanju, na primjer,
16 novog rukovodstva. Kad dođe novo rukovodstvo, formira se i pravila kako se
17 ponašati u kriznim situacijama. I taj Krizni štab je formalno bio
18 multinacionalan. I ti ljudi su dolazili i radili su zajedno i živ'li zajedno i
19 pokušali su da posmatraju situaciju. Međutim, pošto je situacija u aprilu 1992.
20 godine bila više nego nenormalna i počeli su da teku paralelni procesi, logično
21 je za mene kolega ovdje, Branko Prodanović, je veoma brzo napustio "Pretis". To
22 nije bio čovjek koji se priključio, dalje nije ni ostao u "Pretisu", a bio je
23 direktor "Pretisa" u tom momentu. On je napustio "Pretis" kada se pojavila kriza
24 i on je vjerovatno iz želje da upozori svoje kolege sa kojima je godinama živio

25

26

27

28

29

30

1 tu, skrenuo im pažnju da postoji jedan paralelan spisak, znači mimo
2 institucionalnih okvira, jedan paralelan spisak koji govori da u slučaju daljeg
3 pogoršanja krize će doći do eliminacije pojedinih ljudi koji, 'ajd da kažemo,
4 nisu Srbi, je l'. Mislim, to je stravično, ali je istinito.

5 U mom ulazu, u mojoj zgradi u kojoj ja stanujem kada su u maju 1992.
6 godine vršeni pretresi pronađeni su spiskovi ljudi, ne koje tre... koje treba
7 eliminirati, nego koje treba prebaciti u tvornicu "Zrak" koja se nalazi par
8 stotina metara od moje kuće, da budu, da kažem, u logoru, da... zato što su bili
9 sumnjivi. Mislim, do tog stepena su išli razmišljanja pojedinih ljudi.

10 SUDAC HANOTEAU: [simultani prevod] A tko je onda sastavio taj popis?

11 SVEDOK: To ne treba mene da pitate. Ja to ne znam. Ja sam ovdje izričito
12 bio jasan i precizan. Obavijestio sa... ovo sam rekao da je Nerkez ta...Tazović
13 /sic/ me obavijestio da po... da je njemu rekao Branko Prodanović da postoji
14 spisak nesrba iz fabrike koje treba ubiti. O tome kolega Nerkez Tanović može da
15 kaže ko je sastav... ili Branko Prodanović, ne ja. Ja nisam bio rukovodilac u
16 "Pretisu". Ja sam samo iznio informaciju i dao sam izvor informacije od koga sam
17 tu izjavu čuo.

18 SUDAC HANOTEAU: [simultani prevod] I moje posljednje pitanje: taj Krizni
19 štab, dakle konkretni krizni štab u tvornici "Pretis", da li je on surađivao sa
20 nekim drugim Kriznim štabom, na primjer Kriznim štabom općine?

21 SVEDOK: On je trebô da sarađuje sa Kriznim štabom općine, trebô je da
22 sarađuje sa kriznim štabovima ostalih fabrika u tvornici /sic/. On je trebao da
23 bude direktno pod kontrolom Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu, jer su
24 tada stupali na snagu posebna pravila ponašanja. Znači postojala je jedna
25 subordinacija, bez obzira što je u tom momentu u Jugoslaviji bio višepartijski
26
27
28
29
30

1 sistem, od 1990. godine i dalje, vojna substruktura je ostala ista. I dalje je
2 nadzor nad vojnim fabrikama imô Savezni sekretarijat za narodnu odbranu odnosno
3 uobičajeno Ministarstvo odbrane. I postojala je, u okviru tog Ministarstva
4 odbrane, postojao je od... vojno-privredni sektor, to je znači sektor koji je
5 imô nadzor nad vojnim fabrikama i on je kontrolirao, da tako kažem, kompletno
6 snabdijevanje, isporuku, nadzor. Logično da su... čim u jednoj fabrici vi imate
7 i kontraobavještajnog oficira, je l' tako, koji ima svoju kancelariju na istom
8 katu na kome se nalazi i upravni odbor "Pretisa", da taj kontraobavještajni
9 oficir ima više svojih ljudi raspoređenih u fabrici, to podrazumijeva da je to
10 bio legalan pristup i sistem pod potpunom kontrolom.

11 U tom momentu, kontraobavještajni oficir je bio Slobodan Balorda, jedan
12 veoma kulturnan čovjek, fin čovjek, Sarajlija, koji se aktivirao posle završetka
13 fakulteta postao vojno lice, išô na obuku za kontraobavještajnog oficira. Njegov
14 otac je bio narodni heroj iz Drugog svjetskog rata, ugledna ličnost i tako...
15 Ali, čovjek je obavljao tu funkciju i morao je da radi u skladu sa time.

16 Ja Vam govorim da... da što se tiče te subordinacije nije postojala
17 nikakva promjena bez obzira na to što je došlo do promjene, da kažem, društvenog
18 uređenja iz jednopartijskog u višepartijski sistem.

19 SUDAC HANOTEAU: [simultani prevod] Zahvaljujem, gospodine.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, jeste li spremni
21 unakrsno ispitati svjedoka?

22 G. STEWART: [simultani prevod] Da, časni Sude.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite.

24 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala.

25 Unakrsno ispituje g. Stewart:

26 [Branilac ispituje putem prevodioca]

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 P: Gospodine Zečeviću, kažete da ste radili u tvornici "Pretis" od 1975.
2 do 1992. Jeste li cijeli taj period tamo radili puno radno vrijeme?

3 O: S nekol'ko malih izuzetaka. Jedan izuzetak, ja mislim 1983., 1984.
4 godina kada sam prešao u UNIS Institut. Tada je prvi put UNIS, koji je bio jedna
5 složena grupacija vojnih fabrika formirala svoj institut, ja sam tada prešao u
6 taj institut da budem rukovodilac odjeljenja za naoružanje. Bio sam 11 mjeseci
7 tu. Znači, u tom periodu nisam bio u "Pretisu", ali sam projekat koji sam vodio
8 u "Pretisu" kontrolirao iz UNIS Instituta. I od 1990. godine do 1992. sam bio
9 pola radnog vremena u "Pretisu", odnosno tri dana u "Pretisu" i dva dana na
10 Mašinskom fakultetu.

11 P: Da li je to onda bio jedini prekid u Vašem punom radnom odnosu u
12 "Pretisu" u periodu od 1975. do 1992.?

13 O: Koliko se ja sjećam, da.

14 P: U paragrafu 3 Vaše izjave kažete... Odnosno, kada ste po prvi puta
15 1975. stupili u radni odnos u "Pretisu", kakav je bio opis ili naziv Vašeg
16 radnog mjesta?

17 O: Projektant. Ja sam došao odmah u odeljenje za razvoj. Dobio sam odmah
18 zadatak da radim na razvoju protivgradne rakete i istovremeno sam pridodat
19 jednom kolegi koji je radio na ra... na uvođenju u proizvodnju protivoklopne
20 rakete Osa, da mu budem pomoćnik. Pošto je taj čovjek otišao na ljetovanje - bio
21 je stariji čovjek - veoma brzo je... se razbolio i onda sam šest mjeseci
22 obavljao njegove, da tako kažem, poslove, a istovremeno sam počeo da radim na
23 razvoju rakete 128 milimetara, M-87.

24 Ilustracije radi, da bi mogli da shvatite, od 1990... iz 19-

25 P: Dobro. Dakle, kada ste 1992. godine prestali sa radom u tvornici,
26
27
28
29
30

1 neposredno prije toga koje je bilo Vaše radno mjesto? Kako se nazivalo, odnosno
2 opis istog?

3 O: Ja sam bio šef jednog odjelenja, odjeljenja za balistiku. Kod nas u
4 tvornici "Pretis" neprekidno se mijenjale, da tako kažem, reorganizacije /sic/.
5 Imao sam tri inženjera i dva tehničara pod ko... pod svojom kontrolom, ako mogu
6 tako da kažem.

7 P: Vi ste, dakle, i dalje bili na, recimo to tako, tehničkoj strani?

8 O: Oduvijek sam bio na tehničkoj strani.

9 P: Kad kažete, u paragrafu 3: "Kroz moj rad u 'Pretisu' i moje opće
10 iskustvo u projektiranju i proizvodnji oružja detaljno poznajem cijelu
11 jugoslavensku industriju naoružanja do 1992.". Na kraju istog paragrafa kažete:
12 "Stoga mogu opisati cjelokupne sisteme proizvodnje i rada jugoslovenske
13 industrije naoružanja do 1992." To ste izjavili.

14 Gospodine Zečeviću, možemo li onda zaključiti da je Vaša pozicija na toj
15 tehničkoj strani, ili tehnološkoj strani, značila da Vi niste bili uključeni u
16 poslove kao što su kupovanje ili prodaja dijelova, niti distribucija proizvoda?

17 O: Ne baš. Po pravilniku UPRF 1, koji je usvojio vojno-privredni sektor
18 1985. godine, u tom pravilniku se definiraju procesi razvoja, istraživanja
19 razvoja proizvodnje. Pošto sam ja bio osoba koja je radila na raz... sopstvenom
20 razvoju municije, a da bi to mogli da... moraću da Vam to objasnim.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Do 1976. godine sav razvoj je bio pod kontrolom Vojno-tehničkog
2 instituta iz Beograda. 1976. godine, Centralni komitet Saveza komunista na Bleđu
3 je donio odluku da vojna industrija mora da preuzme sopstveni razvoj. U skladu
4 sa tim ja sam bio prva osoba koja je imala tu šansu, ako mogu tako da kažem, da
5 pristupim sopstvenom razvoju, a da nisam pripadao Vojno-tehničkom institutu.

6 PREVODILAC: Prevoditelji Vas mole samo malo sporije.

7 SVEDOK: Svakako. Izvinite.

8 Šta to podrazumijeva? To znači u jednom uređenom sistemu kao što je
9 Vojno-tehnički institut, razvoj jednog projektila, razvoj jednog projektila
10 podrazumijeva rad više ljudi. I Vojno-tehnički institut je imô, da kažem, timove
11 koji su to radili.

12 Nažalost, pošto 1976. godine je ponuđena ta šansa tvornicama da mogu
13 sopstveno da pristupe razvoju, a oni su to jako želili da se osamostale od
14 Vojno-tehničkog instituta, ja sam kroz razvoj rakete 128 m...M-87 bio primoran
15 često da radim više paralelnih poslova nego što bi normalno radili ljudi u
16 Vojno-tehničkom institutu. A to je podrazumijevalo isto tako da moj posao traje
17 jako... duže nego što bi radili ljudi u Vojno-tehničkom institutu. To... to je
18 podrazumijevalo da sam morao da se bavim - sačekajte - pored dizajniranja,
19 testiranja-

20 P: Ispričavam se. Gospodine Zečeviću, ja svakako Vas ne želim sputavati
21 u tome da...

22 O: Ne, moram odgovoriti.

23 P: ...pomažete Sudskom vijeću u njegovoj zadaći. Da, Vi morate
24 odgovoriti na moje pitanje.

25

26

27

28

29

30

1 O: Izvinite, ja Vam moram odgovoriti. Odgovoriću Vam vrlo jednostavno na
2 pitanje.

3 Da bi se usvojio jedan zadatak, jedan projekat, usvaja ga vojno... Vojni
4 savjet Generalštaba. U Vojnom savjetu Generalštaba treba da se napravi studija
5 mogućnosti. U studiji mogućnosti treba da se obrade pored svih savremenih
6 rešenja u svijetu, mora se obraditi ekonomska, tehnička, tehno-ekonomska
7 analiza, rokovi za proizvodnju, cijene, gdje će se proizvoditi, gdje će se
8 nabavljati materijal, da li materijali mogu biti iz uvoza, da li materijali mogu
9 biti iz domaće proizvodnje i tako dalje.

10 Znači u samom tom sklopu ja sam bio uključen u razvoj goriva,
11 proizvodnju municije, nabavku materijala u fazama razvoja do nulte serije, a to
12 podrazumijeva izradu 2000 do 3000 takvih raketa. To je proces koji traje 4-5
13 godina i vi u svakom tom trenutku morate da kontrolirate sve te faze. U skladu
14 sa tim, morate da poznate i kompletne procedure; morate otići u više fabrika,
15 morate razgovarati s više ljudima /sic/; morate sklapati ugovore. U fazama
16 razvoja, ugovore sklapaju ljudi koji vode razvoj, istraživanje; to sam bio ja.

17 Prema tome, u skladu sa tim, za svojih 17 godina, bio sam u prilici da
18 upoznam sve ono što je bilo potrebno za dizajn jednog raketnog projektila.
19 Logično, ova moja opaska ne podrazumijeva da ja znam na koji način se proizvodi
20 mala municija i gdje se pojedini dijelovi... A što se tiče artiljerijske i
21 raketne municije koju proizvodi "Pretis" u potpunosti sam bio upoznat sa svim
22 procedurama i bio sam četiri puta na sjednicama Vojno-tehničkog savjeta
23 Generalštaba Jugoslovenske narodne orm...armije gdje sam branio svoje studije
24 mogućnosti. To je jedan od najviših, da kažem, činova gdje može jedan inženjer

25

26

27

28

29

30

1 doživi da bi njegov rad verifikovao jedan izuzetno ugledan forum.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Zečeviću...

3 SVEDOK: Recite.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da bi se svi složili da ste
5 doista odgovorili na pitanje, međutim istovremeno ste dali mnogo detalja. E sad,
6 nije jasno da li je gospodin Stewart doista želio čuti sve te detalje. Stoga
7 mogu zamisliti da biste u tom kontekstu mogli reći nešto otprilike: "s obzirom
8 da smo restrukturirali timove, oni su postali multidisciplinarni timovi
9 uključujući i tehničare i one koji su se bavili prodajom i marketingom, a s
10 obzirom da sam ja veoma usko surađivao sa tim timom koji se restrukturirao, imam
11 saznanja o svim tim aspektima". Tako sam barem ja shvatio Vaš odgovor.

12 E sad, ako gospodin Stewart jako bude želio čuti još neke pojedinosti,
13 on će Vas to pitati.

14 Gospodine Stewart, mislim da ste dobili odgovor, premda donekle
15 detaljan.

16 G. STEWART: [simultani prevod] Vi ste, časni Sude, rekli da je nejasno
17 da li sam ja želio čuti sve te pojedinosti - pa, želim reći da nisam. Nisu me
18 interesirali svi ti detalji.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. To je posve jasno. Molim
20 nastavite i gospodine Zečeviću, imajte na umu da dajete koncizne odgovore. Ako

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 budemo željeli detalje, to ćemo Vas onda i pitati.

2 Izvolite.

3 G. STEWART: [simultani prevod]

4 P: Kratko rečeno, gospodine Zečeviću, Vaš je posao bio da projektirate
5 stvari, zar ne?

6 O: Da.

7 P: Dakle, posao nekoga drugoga je bio da to što Vi isprojektirate,
8 napravi?

9 O: Ali tek kada se izvrši testiranje. Testiranje traje pet do sedam
10 godina. U svakoj fazi u tom periodu od pet do sedam godina, ja moram biti
11 prisutan u svakoj fazi. Takva su pravila za vojne proizvode. Kada usvoji
12 Generalštab-

13 P: Gospodine Zečeviću, siguran sam da Sudsko vijeće, premda nisu
14 stručnjaci za oružje, pretpostavljam da znaju da projektiranje i testiranje idu
15 ruku pod ruku kada je riječ o tehnologiji. No, pored toga što Vi, dakako, morate
16 vršiti testiranja, posao nekoga drugoga je da na temelju toga što Vi napravite
17 ide u proizvodnju, kada Vi budete zadovoljni sa rezultatima?

18 O: Svakako, svakako. Svakako.

19 P: I posao nekoga posve drugog je da to oružje onda prodaje, kada je
20 riječ o na primjer tržištu, izvozu. To je opet bio posao nekoga drugoga, zar ne?

21 O: To u mojoj izjavi ne stoji da je moj bio posao.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ne brinite, gospodine Zečeviću, o Vašoj izjavi. Samo odgovarajte na
2 moja pitanja. Da li je to tačno, dakle, to je bio posao nekog posve drugog da
3 prodaje to oružje?

4 O: Tako je.

5 P: I u Vaš posao nije spadalo donošenje odluka o tome gdje bi bilo
6 najbolje izvršiti proizvodnju, u kojoj tvornici, je li tako?

7 O: Ne.

8 P: Pitali su Vas za savjet u vezi s time?

9 O: Kroz izradu studije mogućnosti koju sam ja pisao, a koju je usvojio
10 tehnički savjet Generalštaba se definira gdje će se proizvoditi ta municija, u
11 ovom slučaju koju sam ja testirao, ili bilo koji drugi, da kažem, stručnjak; i
12 dizajner i testirer. I postojala je stroga podjela o tome koje proizvode
13 proizvodi koja tvornica. Znači "Pretis" je bio zadužen za proizvodnju municije,
14 artiljerijske i raketne municije od kalibra 76 do 155 milimetara, znači fabrika
15 u kojoj sam ja radio.

16 P: U redu. Niste sudjelovali u odlukama kada je riječ o tome gdje bi se
17 nalazile te tvornice, odnosno mjesta gdje će se proizvoditi oružje?

18 O: Jesam, jer ja sam pisao prijedlog odluke, kao osoba koja je pisala
19 studiju mogućnosti. Na kraju studije mogućnosti stoji prijedlog odluke gdje će
20 se šta proizvoditi i ko će šta proizvoditi kao: raketno gorivo proizvođač SBS
21 Vitezit; raketni motor, bojevu glavu - "Pretis"; upaljač će se uzeti iz Bugojna;
22 kapisla iz Goražda i tako dalje. Sve je pisalo u prijedlogu koji sam predložio,
23 a usvojio Vojni savjet.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, mogu li
2 intervenirati? Možda ustvari nije više zbog toga kako ste formulirali pitanje, o
3 čemu razgovaramo? Da li govorimo o tome gdje bi tvornica bila locirana, odnosno
4 gdje bi se neke tvornica ili postrojenje otvorilo, izgradilo, da može
5 proizvoditi oružje ili je Vaše pitanje bilo u kojoj bi se tvornici proizvodnja
6 vršila, dakle u postojećoj tvornici? Jer Vi govorite, tako ste formulirali
7 pitanje da može značiti i jedno i drugo. I onda ste ponovili izraz "lokacija",
8 gdje se nalazi. Da li ste mislili gdje se nalazi proizvodnja?

9 G. STEWART: [simultani prevod] Ja sam shvatio, ustvari, da je došlo do
10 te distinkcije i da je zbog toga ustvari trebalo da podijelim to pitanje, kada
11 je pitanje lokacije. I zato sam postavio i to drugo pitanje.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali čini se da nije to jasno svjedoku.

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Gospodine Zečeviću, gospodin Stewart Vas je pitao da li ste Vi
2 sudjelovali u donošenju odluke o tome gdje da se pokrene nova proizvodna
3 jedinica, gdje da se otvori, dakle, nova tvornica, a nije Vas konkretno pitao
4 gdje, u kojoj bi postojećoj tvornici došlo do proizvodnje. Dakle, da li ste Vi
5 bili uključeni u donošenje odluka onog prvog, gdje da se otvori proizvodna
6 jedinica?

7 SVEDOK: Gospodine predsjedavajući, po pravilima koji su važili u
8 Jugoslovenskoj narodnoj armiji bila je jasna podjela koje tvornice trebaju da
9 proizvede koju municiju; znači veoma jasna. I nije postojala-

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Zaustavit ću Vas. Naime, ponavljam,
11 pitanje nije bilo koja bi to tvornica trebala proizvoditi municiju, nego odluke
12 o tome da li treba pokrenuti nove, osnovati nove tvornice u kojima bi se ta
13 municija proizvodila.

14 SVEDOK: Ako bi studija mogućnosti insistirala na tome, jedan... onaj
15 koji je pisao studiju mogućnosti je i predlagao to. Mislim, veoma jasan odgovor.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li to znači da ste bili uključeni u
17 donošenje tih odluka ili da niste u njih bili uključeni?

18 SVEDOK: Ja ne razumijem u koju odluku i o kojoj municiji, da li me
19 razumijete. Tužitelj, izvinjavam se, branitelj nije precizan. Imaju pravila-

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne govorimo o pravilima. Recimo da
21 tvornici "Pretis" treba nova proizvodna jedinica. Da li biste Vi bili uključeni
22 u odlučivanje o tome gdje da se otvori, dakle na kojoj lokaciji da se otvori
23 nova proizvodna jedinica koja će proizvoditi određenu municiju?

24 SVEDOK: Ja bih bio samo uključen ako bih ja bio osoba koja je radila na

25

26

27

28

29

30

1 dizajnu municije koja bi trebalo da se proizvodi u toj novoj lokaciji. Samo u
2 tom slučaju. Mislím da sam precizan. Znači ako ima neki drugi projekt, neko
3 drugi će predlagati.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, kažete ako ste uključeni u
5 projektiranje određene municije koju treba proizvoditi, u tom slučaju Vi ste
6 bili uključeni i u biranju lokacije gdje bi se, dakle, konkretna proizvodna
7 jedinica otvorila, ali ako u to ne biste bili uključeni, onda Vas ne bi ni
8 uključili u taj proces.

9 Dakle, izvolite gospodine Stewart, nastavite.

10 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

11 P: Gospodine Zečeviću, možete li nam pomoći u sljedećem: što znači SSNO,
12 to stoji barem na engleskoj verziji - ne znam da li vrijedi i za verziju na
13 bosanskom - SSNO u Beogradu? Nalazi se u paragrafu 6 Vaše izjave.

14 O: Savezni sekretarijat za narodnu odbranu ili Ministarstvo odbrane po
15 uobičajenim normama.

16 P: Spominjete oglašavanje ili raspisivanje natječaja za mjesto
17 generalnog direktora "Pretisa" 1989. i tu se spominju Lepirica i Bahtanović koji
18 su, čini se, u to vrijeme obojica bili u vojsci. Sjećate li se i potpukovnika
19 Sekularca koji se također prijavio na taj natječaj?

20 O: Šekularca.

21 P: Ispričavam se za kriv izgovor; dakle, Šekularac /u engleskom
22 transkriptu: „Radovan Šekularac“/. Je li to tačno?

23 O: Šekularac se nije tada prijavio tu. /nerazgovetno/ Šekularac je tada
24 bio direktor u, ja mislim, "Prvoj iskri" u Srbiji. On je bio direktor razvoja

25

26

27

28

29

30

1 prije toga par godina, a u to doba, 1989. ja mislim da nije bio Šekularac.
2 Šekularac je i sada direktor u "Prvoj iskri", jedan od direktora u "Prvoj iskri"
3 u Srbiji. I u to doba je bio jedan od direktora u "Prvoj iskri".

4 P: Da Vas pokušam podsjetiti na sljedeće i da vidimo da li ćete se
5 složiti sa mnom. Iznijet ću Vam jednu kratku mogućnost. Dakle, potpukovnik
6 Šekularac, potpukovnik Lepirica i kapetan Bahtanović bili su tri kandidata za
7 taj natječaj. Međutim, tada, na preporuku proizvodnog direktorata, odnosno
8 preporuku direktora proizvodnje, vojnom osoblju je preporučeno da se povuku, jer
9 su svi prethodni direktori bili civili i preporuka je bila da se tako i nastavi.
10 Da li Vam je to osvježilo pamćenje?

11 O: Ne znam u kom smislu. Moguće da je bio. Ne bih Vam mogao reći, ne
12 bi... ne mogu da se izjasnim o tome, jer za Šekularca ne mogu da kažem.

13 P: Sjećate li se da su Lepirica i Šekularac povukli svoje kandidature, a
14 Bahtanović je izrazio protivljenje tome i tražio je da se nastavi, da mu bude
15 omogućeno da se prijavi na taj natječaj?

16 O: Sjećam se da je Ismet Lepirica je povukao, a Bahtanović da je išao na
17 glasanje.

18 P: I ustvari, Bahtanović nije dobio dovoljno glasova za imenovanje, zar
19 ne?

20 O: E ne bih mogao to da kažem.

21 P: Dakle, ne sjećate se da kada je taj otvoreni natječaj-

22 O: Ne bih Vam mogao reći kako je teklo glasanje, kako je glasanje na
23 radničkom savjetu.

24 P: Razlog zašto Vam ovo predočavam, gospodine Zečević, je sljedeći: Vi u
25
26
27
28
29
30

1 pasusu 6 svoje izjave dajete prikaz tih događaja. Ovdje opisujete kako je
2 natječaj otvoren, kako su se Lepirica i Bahtanović prijavili na taj natječaj,
3 kako nisu imenovani zato što nisu dobili podršku SSNO-a u Beogradu i onda
4 iznosite komentar u vezi s političkim razlozima koji su u to vrijeme vrijedili.
5 Dakle, ako se ne sjećate tih stvari, gospodine Zečević, to je onda ispravan
6 odgovor. Ja sam siguran da će to Vijeće razumjeti.

7 No, dakle, da li se Vi sjećate ili ne, da je gospodin Prodanović na
8 koncu izabran na tom javnom natječaju kada je on ponovljen?

9 O: Da. Izabran je na ponovnom javnom natječaju gdje se samo on prijavio.
10 To je bio klasičan sistem rada koji je važio u prethodnoj Jugoslaviji.

11 Želio bih samo da Vam kažem da ako promatramo cijelu stvar globalno,
12 treba uzeti sve aspekte. Kolega Branko Prodanović je vrijedan bio ekonomista,
13 ali on je bio direktor jednog malog dijela tvornice "Pretis" koji je bio zadužen
14 za transport, za transportna vozila.

15 P: Gospodine Zečević, oprostite, ne želim Vas prekidati, ali htio bih
16 znati da li je ovo što se spremate reći na bilo koji način vezano uz bilo koje
17 od mojih pitanja? Jer ako ne, onda, uz dužno poštovanje, ja bih volio da
18 nastavimo.

19 O: Samo izvolite.

20 P: Dakle, gospodin Lepirica se zapravo povukao sa svojom kandidaturom
21 neposredno prije no što je ona stavljena na glasanje, je li tako?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: U idućem pasusu svoje izjave, pasusu broj 7, Vi govorite o imenovanju
3 Milorada Motike na mjesto generalnog direktora i kažete da je Jovan Jovičić bio
4 na funkciji na kojoj je mogao predlagati imena generalnih direktora za
5 imenovanje u najvažnije fabrike za specijalne namjene koje su se nalazile na
6 teritoriji BiH. No, kao prvo, ako se sjećate, kada je gospodin Jovičić po prvi
7 puta predložio gospodina Motiku?

8 O: Morao bih pogledati dokument. Ima jedan dokument gdje gospodin
9 Jovičić predlaže... ovdje piše 8.06.1992. godine.

10 P: O kojem dokumentu točno govorimo? Možda možete reći o kojem je
11 dokumentu riječ?

12 O: Mislim, pazite, broj je 013...01396688 informacija o mogućnostima
13 obnavljanja proizvodnje u preduzećima namjenske proizvodnje. Dokument ste, ja
14 mislim, dobili maloprije, na početku.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine, mogu li shvatiti da Vi pred
16 sobom imate dokumente koje Vam nije predočila strana koja Vas u ovom trenutku
17 ispituje?

18 SVEDOK: Ne, to sam dobio sada. To je dokument... ne, Tužiteljstva koji
19 sam dobio.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Odavde ne mogu vidjeti o kojem je
21 dokumentu riječ.

22 G. GAYNOR: [simultani prevod] Časni Sude, riječ je o prvom od dva
23 dokumenta o kontekstu.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali ako se ispitivanje u ovom
2 trenutku na njih ne odnosi, onda bi te dokumente trebalo vratiti tajniku, jer ne
3 može se sada kod svjedoka nalaziti zbirka dokumenata.

4 Gospodine Zečević, to naravno ne znači da Vi se ne možete pozivati na
5 dokumente za koje znate da postoje. Riječ je o tome da prema proceduri, ne
6 smijete pred sobom imati dokumente koje Vam nije predočio onaj odvjetnik koji
7 Vas u ovom trenutku ispituje.

8 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ovaj dokument je predočio
9 maločas Tužitelj.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Ali nakon što smo to riješili to
11 bi trebalo vratiti tajniku.

12 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, časni Sude, ja se nisam htio
13 usprotiviti ovome što ste Vi rekli. Htio sam samo Vas obavijestiti o tome što se
14 događa. I doista je tu riječ o jednom dokumentu za koji se čini da je potpisao
15 gospodin Jovičić i ovdje se govori o prijedlogu da se na to mjesto imenuje
16 gospodin Motika. Dakle, načelno rečeno, ovaj dokument pomaže za ovo pitanje.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, ja ne želim kritizirati svjedoka,

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ali bih htio imati pod kontrolom gdje se nalaze dokumenti i dokazni predmeti.

2 G. STEWART: [simultani prevod] Naravno, ja se s time potpuno slažem,
3 časni Sude.

4 P: Gospodine Zečević, kažete da vjerujete da su vlade Republike Srpske
5 poštovale ovaj prijedlog jer je iza njega stajao Generalštab JNA. Ovdje je riječ
6 o spekulaciji, gospodine Zečević, je li tako?

7 O: Pa, ne bih tako rekao, znate, jer funkcija koju je imao gospodin
8 Jovičić kao predsjednik zajednice proizvođača oružja i vojne opreme, gdje su
9 bile udružene sve vojne fabrike i gdje su svi direktori na kraju morali, bez
10 obzira ko je njih izabrao, ako nije postojala suglasnost Saveznog sekretarijata
11 za narodnu odbranu, on nije mogao biti direktor. Gospodin Jovičić je bio ugledna
12 ličnost. Iza sebe imao veoma impresivne rezultate u "Pretisu" i u UNIS-u, i onda
13 je otišao za predsjednika zajednice proizvođača. Znači, otišao u jednu
14 instituciju na koju... na kojoj je imao i veoma jak uticaj Savezni sekretarijat
15 za narodnu odbranu. I sasvim je normalno bilo, imajući u vidu da je Bosna i
16 Hercegovina tada proglašena bila od uj...Ujedinjenih nacija kao nezavisna

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 država, da jedino tada neki prijedlog mogao doći od zajednice proizvođača oružja
2 i vojne opreme Jugoslavije. To je moje mišljenje. I kažem, ja ovdje mo...moje
3 mišljenje. I znači, i ako vidite, ovdje piše "Mislim da su..." - znači moje
4 mišljenje. Da li to mišljenje, koliko odgovara Vašim stavovima, to je drugo
5 pitanje.

6 P: Gospodine Zečević, nemam ja nikakvog stava. Ja Vama jednostavno
7 postavljam pitanja.

8 Ali kada ovdje kažete "Mislim da su vlade Republike Srpske poštovale
9 ovaj prijedlog jer je iza njega stajao Generalštab JNA", Vi pri tome mislite na
10 gospodina Motiku ili na gospodina Jovičića? Koga Vi mislite da su oni
11 podržavali? Da li ovdje govorite o gospodin Motiki.

12 O: A... u mojoj izjavi, ako je gospodin Jovičić potpisao prijedlog, a
13 rezultat je bio da je kolega Motika izabran za direktora, to znači da su
14 ispoštovana obadva, da kažem, karaktera, obadva čovjeka. Znači, ispoštovan je
15 prijedlog Jovičića i prihvaćen je prijedlog da gospodin Motika bude direktor.

16 P: Gospodine Zečević, ono što ja kažem kada Vi govorite o tome da
17 mislite da je Vlada Republike Srpske poštovala ovaj prijedlog jer je iza njega
18 stajao Generalštab JNA, Vi tome pridajete pretjerani značaj, jer Vi zapravo ne
19 znate i ja ću Vam sugerirati sljedeće: Generalštab JNA nije trošio mnogo vremena
20 na razmišljanje o gospodinu Motiki niti je Vlada Republike Srpske puno
21 razmišljala o Miloradu Motiki. Oni su dobili dokument od nekoga ko je bio na
22 položaju da može predložiti da se određena osoba imenuje na određeni položaj. Te
23 institucije su jednostavno na to pristale, koliko Vi to znate?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Nije tako. Jer, defakto, u tom momentu, Bosna i Hercegovina i Savezna
2 Republika Jugoslavija, više su bile sada dvije različite države.

3 P: Vi znate da li je Generalštab JNA potrošio makar pet minuta na
4 imenovanje gospodina Motike? Da li Vi o tome nešto doista znate?

5 O: Mislim da ću samo da Vas podsjetim da moja izjava ga...glasi: "Mislim
6 da su Vlada re... poštovala ovaj prijedlog". Sama riječ "mislim" ne zna... ne
7 znači isto kao "znam". To je moj stav i to je moje mišljenje i to svoje
8 mišljenje sam iznio ovdje. Pokušao sam da ga obrazložim. Kol'ko sam bio
9 ubjedljiv - ne znam.

10 P: Spominjete podružnicu tvornice "Pretis" u Beogradu i u istom
11 paragrafu spominjete još jednu tvrtku, organizaciju, koja se zove UNIS. Zapravo
12 je UNIS imao svoju podružnicu u Beogradu, a ne "Pretis". Nije li tako?

13 O: Nije. Vlasnik te podružnice u knjigama je tvornica "Pretis". Tvornica
14 "Pretis" je formirana 1948., a UNIS 1965. godine. U tome je ta razlika. U
15 knjigama vlasništva je tvornica "Pretis" vlasnik tog prostora.

16 P: Da li ste Vi u vezi s tim pitanjem pregledali knjige vlasništva,
17 gospodine Zečević?

18 O: Ne, nego sam bio član radničkog savjeta u tvornici "Pretis" kada smo
19 razmatrali vlasništvo "Pretisa" i toga se sjećam.

20 P: Dakle, odgovor je da ste Vi vidjeli u jednom trenutku dokumente u
21 vezi s vlasništvom - što se tiče ovog pitanja?

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Informaciju, informaciju o tome da predstavništvo u Beogradu je u
2 vlasništvu "Pretisa". A "Pretis" je bio u okviru UNIS-a. Znači bio... UNIS je
3 bio holding kompanija. Sve stvar diskutabilno.

4 P: U redu. Ostanimo pri činjenicama koje su Vama poznate. UNIS je imao
5 svoje predstavništvo, a "Pretis" nikada nije imao svoje predstavništvo u
6 Beogradu. Dakle, kada se "Pretis" pridružio tvornicama UNIS, ta organizacija je
7 već imala svoje predstavništvo u Beogradu. Da li je tačno?

8 O: Nije tačno. UNIS nije postojao. "Pretis" i još pet fabrika su
9 formirali UNIS. Udružili su svoju imovinu, svoje ideje i formirali firmu UNIS.
10 Prema tome, čim se formirô UNIS, automatski je i predstavništvo u Beogradu
11 prešlo u nadležnost UNIS-a. Ali vlasnički odnosi su i dalje bili u "Pretisu", a
12 koristio ga je UNIS. Mislim da sam precizan.

13 P: Jedan manji detalj: u pasusu 8 engleskoj verziji stoji "Nikada nisam
14 zapazio niti čuo bilo kakve diskriminacije protiv neke etničke grupe u nekoj
15 fabrici oružja ili municije, a etnička pripadnost pojedinaca nikad nije
16 razmatrana kad je zapošljavan ili unapređivan, izuzev za visoke funkcije."
17 Mislim da je problem u engleskom prijevodu gdje se umjesto riječi "except"
18 koristi riječ "exempt".

19 G. GAYNOR: [simultani prevod] Da, prihvaćamo ovu ispravku.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, ovo bi možda bio dobar trenutak za
21 pauzu.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Da, časni Sude.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Imam još jedno dodatno pitanje, a u vezi
3 s tim bih Vas zamolio, gospodine Zečević, da nešto učinite tijekom pauze.

4 U pasusu 25 Vaše izjave navodite informacije o tome gdje su se nalazile
5 najveće tvornice oružja i municije početkom 1992. godine. Ja bih Vas zamolio da
6 tijekom pauze pogledate popis tvornica u Bosni i Hercegovini i pokušate
7 identificirati da li je tu riječ o nekim područjima koja su ubrzo početkom 1992.
8 došla pod kontrolu Republike Srpske ili su se i dalje nalazila pod kontrolom
9 Federacije. Naravno, za to Vam je potrebna kopija Vaše izjave.

10 Mi bismo voljeli da kopija izvornika ostane kod tajnika. Možda bi jedna
11 od strana mogla ponuditi svoju kopiju svjedoku.

12 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, mi nemamo ništa protiv da predamo
13 verziju na B/H/S-u svjedoku. Predat ćemo cijelu izjavu, mislim da je to
14 najjednostavnije.

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, nadam se da tužitelj tu nema
2 nikakvih prigovora.
3 G. GAYNOR: [simultani prevod] Naravno ne.
4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu, nastaviti ćemo s radom u 16.15h.
5 I, gospodine Stewart, možete li nam dati bilo kakve naznake koliko će
6 Vam vremena još trebati?
7 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, mislio sam da će mi trebati cijela
8 prva sesija, ali mislim da sam počeo tek krajem te sesije.
9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pola sata?
10 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, mislim da će mi trebati više vremena
11 od toga.
12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda možemo li reći jedan sat u idućoj
13 sesiji?
14 G. STEWART: [simultani prevod] Da. Čini mi se da će to biti dovoljno.
15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodin Krajišnik, hoćete li Vi imati
16 pitanja i koliko će Vam vremena za to trebati?
17 OPTUŽENI: Ja ne mogu sad da se izjasnim da li ću postaviti pitanja.
18 Zavisi od ispitivanja.
19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Onda ćemo to čuti kasnije od
20 Vas, a nastaviti ćemo sa radom u 16.15h.
21 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim da svi ustanu.
22 ... Početak pauze u 15.51h
23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

sreda, 01.06.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 ... Sednica nastavljena u 16.19h
2 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.
3 Izvolite sjesti.
4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, izvolite nastaviti.
5 No, možda tek nakon što priupitamo svjedoka da li bi nam mogao dati neke
6 informacije o lokacijama, odnosno da li se radi o Republici Srpskoj ili
7 Federaciji. Dakle, da pogledamo sad početak, kada je riječ o proizvodnji
8 avionskih mlaznih aviona po britanskim licencama, na čijoj teritoriji bi to
9 bilo?
10 SVEDOK: To je teritorija koju je držala Vojska Republike Srpske.
11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Proizvodnja radara i
12 telekomunikacijskih sistema?
13 SVEDOK: Vojska Republike Srpske.
14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pogonska punjenja za rakete i topove?
15 SVEDOK: HVO. HVO.
16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. HVO to je Hrvatska, hrvatsko. A
17 dakle, mene je zanimala samo ona distinkcija, ali Vi ste ju još napravili
18 dodatnu.
19 Artiljerija i nevođena raketna municija?
20 SVEDOK: Vojska Republike Srpske.
21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, Vojska Republike Srpske.
22 Artiljerijski upaljači za municiju?
23 SVEDOK: Armija Bosne i Hercegovine i HVO, zajedno do 1993. godine. Od
24 1993. pa do 1995. Armija Bosne i Hercegovine.
25 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Protutenkovske i protupješadijske
26 mine?
27
28
29
30

1 SVEDOK: Isto, pošto je ista fabrika.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Pješadijska municija?

3 SVEDOK: Armija Bosne i Hercegovine i HVO do 1993., od 1993. Armija Bosne
4 i Hercegovine.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Proizvodnja borbenih oruđa, haubica i
6 višecjevnih raketnih bacača?

7 SVEDOK: Armija Bosne i Hercegovine i HVO do 1993., od 1993. Armija Bosne
8 i Hercegovine.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je dakle isto.
10 Oklopna vozila?

11 SVEDOK: Republika Srpska, ar... Vojska Republike Srpske.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Proizvodnja aviona i helikoptera?

13 SVEDOK: Mašine su 1992. godine prebačene u Srbiju, a lokacija je bila
14 pod kontrolom HVO-a.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, pod kontrolom HVO-a, ali bez
16 mašinerije, bez mašina?

17 SVEDOK: Bez mašina, jeste.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Optička elektronika?

19 SVEDOK: Sve tri oružane snage su imale dijelove tvornica pod svojom
20 kontrolom, s tim što je glavno jezgro te fabrike bilo pod kontrolom Armije Bosne
21 i Hercegovine, ali su s... bile izdvojene, dijelovi fabrika, na više mjesta u
22 Bosni i Hercegovini, tako da su mogli svi da djelomično proizvode pojedine
23 optičke instrumente.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Zatim motori za vojna vozila?

2 SVEDOK: Vojska Republike Srpske.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] I zatim, na kraju, tvornica kapisli u,
4 to je...

5 SVEDOK: Armija Bosne i Hercegovine.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, i stoji ovdje, ustvari. Spominje se
7 lokacija, dakle, Goražede.

8 Gospodine Stewart, izvolite nastavite.

9 Hvala Vam mnogo, gospodine Zečeviću, što ste nam dali ove dodatne
10 informacije.

11 G. STEWART: [simultani prevod]

12 P: Časni Sude, tvornica kapisli, što to znači? Možete li nam samo reći
13 što to točno znači?

14 O: To su mali elementi koji se ugrađuju u čahure municije ili u
15 upaljače. Znači elementi koji daju plamen, na osnovu udara, električnog impulsa
16 ili na neki drugi način, podsistemi oružanog jednog sistema kao što je municija.

17 P: Nadam se da sam tu dobro sve popisao, ali kad gledam ova različita
18 postrojenja kad ste govorili da su bili pod kontrolom Republike Srpske. Prvo je
19 proizvodnja avionskih mlaznih motora po britanskim licencama. Možete li nam reći
20 mjesto gdje se nalazila ta tvornica?

21 O: Rajlovac. Rajlovac, Sarajevo.

22 P: A četvrto po redu: artiljerija i nevođena raketna municija?

23 O: To je Vogošća, Sarajevo.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: I zatim je sljedeće bilo fabrika oklopnih vozila.

2 O: "Famos", Hrasnica.

3 P: I onda pretposljednja, motori za vojna vozila?

4 O: "Koran", Pale i Hrasnica, Sarajevo.

5 P: A ono iznad za što ste rekli da je postojalo na sve tri strane, i u
6 Bosni i Hercegovini i u Republici Srpskoj i pod kontrolom Hrvata, dakle, optička
7 elektronika, jesu li to zasebne lokacije ili?

8 O: Jesu zasebne. Zapravo, postojala je fabrika "Zrak" koja je imala
9 svoje pogone i u Kiseljaku i u nekim drugim još dijelovima, na Sokolcu i tako
10 dalje. Niz, na nekoliko mjesta su raspoređeni bili. Prvobitno je fabrika bila u
11 Sarajevu, a onda kasnije došlo do distribucije dijelova proizvodnog programa.

12 P: Dakle, ako su sve tri strane imale kontrolu nad time, koja je to bila
13 lokacija konkretno optičke elektronike koja je bila pod kontrolom Republike
14 Srpske, molim Vas?

15 O: Ne bih Vam mogao reći sada.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewarte, ako ste željeli
17 pokriti sve lokacije u Republici Srpskoj, u tom slučaju mi se čini, mislim da
18 smo propustili proizvodnju radara i telekomunikacijskih sistema.

19 G. STEWART: [simultani prevod] Ne znam.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Radi se o drugoj. Dakle, prvo je
21 proizvodnja avionskih mlaznih motora Rajlovac, a onda ste skočili na četvrtu, a
22 to je artiljerija.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Da. Izgleda da ste u pravu.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hoćete li nam reći?

3 G. STEWART: [simultani prevod] Da. Možda bi nam svjedok mogao pomoći.

4 Hvala, časni Sude, izgleda da sam prevideo taj jedan momenat.

5 P: Vratimo se onda tamo gdje smo stali, molim Vas, gospodine Zečeviću.

6 Pitao sam Vas u vezi s nečim što je bilo na kraju paragrafa 8 Vaše izjave gdje

7 ste rekli da nije bilo, da nikada niste čuli, niti vidjeli nikakvu

8 diskriminaciju, osim kada je riječ o visoko pozicioniranim radnim mjestima. U

9 stvari, nisu svi direktori tvornice "Pretis" bili Srbi, zar ne?

10 O: Mogu samo zamoliti da dobijem materijal koji bi mogao prot...pob...

11 definiranim paragrafima. Uzet mi je moj materijal /nerazgovetno/ kojeg mi mogao

12 da odgovaram.

13 P: Gospodine Zečeviću, ustvari Vam neće biti potreban dokument uopće, a

14 ako Vam bude trebao, siguran sam da možemo organizirati da Vam se predoči

15 određeni paragraf. Ali, ustvari, mislim da Vam ni ne treba dokument.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Zečeviću, molim da prvo onu

17 kopiju na bosanskom, koju Vam je dao gospodin Stewart, da vratite natrag. I ako

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 gospodin Stewart bude želio da pročitate neki konkretan odlomak, onda će Vam
2 predočiti izjavu, a ako ne, on će Vam pitanje postaviti na taj način da Vam
3 kontekst bude posve jasan. Ako Vam ne bude jasan, molim da se obratite ili meni
4 ili gospodinu Stewartu.

5 G. STEWART: [simultani prevod]

6 P: Gospodine Zečeviću, ja sad, naime, spominjem brojeve paragrafa samo
7 zbog toga što svi drugi u sudnici bi željeli pratiti dijelove na koje se ja
8 pozivam. Postavit ću Vam konkretno pitanje. Gospodin Abaž Deronja je bio
9 direktor više od osam godina, zar ne?

10 O: Da.

11 P: Kad sam rekao više od osam godina, radi se ustvari o periodu od '80-
12 ih i početak '90-ih godina, je li tako?

13 O: Samo koje institucije, molim Vas?

14 P: "Pretisa".

15 O: Ne. Abaz Deronja je bio direktor "Pretisa" prije 1965. godine.

16 P: U redu. A gospodin Fadil Numić, je li on bio direktor više od četiri
17 godine?

18 O: U tom istom negdje, sličnom periodu, da.

19 P: A kad kažete da se nacionalnost nikada nije uzimala u obzir osim za
20 visoko pozicionirana radna mjesta, šta biste Vi rekli na kom dijelu hijerarhije
21 se odjednom to uzimalo u obzir?

22 O: Uzimalo se u... na ključnim mjestima: direktor tvornice, direktor
23 odje... pošto tadašnjem sistemu, samoupravnom sistemu, bili su OUR, radna

24

25

26

27

28

29

30

1 organizacija; znači pojedini segmenti. Čim se išli na nivo o... direktora OUR-a,
2 direktora fabrike, članova upravnih odbora, tu se vodilo računa o tome ko treba
3 da bude na kojem mjestu. To je bilo i u skladu sa jednom opštom politikom koja
4 je tada vladala u Bosni i Hercegovini, takozvani "nacionalni ključ". Znači to
5 nije bio izuzetak, ako to mogu tako da kažem, ali u tom... u tom procesu
6 definiranja ko treba da bude, uvijek je postojala mogućnost od...odgovarajućeg,
7 da kažem, usmjeravanja izbora ljudi na neka mjesta. I u periodu od 1975. do
8 1992. godine je uvijek direktor "Pretisa" bio Srbin.

9 P: Gospodine Zečeviću, što želite ustvari reći? Želite li reći da je
10 postojala prilično namjerna politika, svjesna politika da se ide u prilog
11 srpskoj nacionalnoj grupi u tom periodu kad se radilo o više pozicioniranim
12 radnim mjestima?

13 O: Samo za koji period me pitate? Jer, da ne bi duže govorio, da ne bi
14 gospodin predsjedavajući mi stavio prigovor, ja želim da ponovim pitanje.

15 P: Gospodine Zečeviću, Vi ste sami spomenuli period od 1975. do 1992.,
16 tako kažete: "Između 1975. i 1992. direktori tvornice 'Pretis' uvijek su bili
17 Srbi". I dakle ja kad sam postavljao pitanje, rekao sam taj period i mislim
18 upravo na taj. Dakle, da li Vi želite reći da je u periodu od 1975. do 1992. u
19 svakom momentu postojala prilično svjesna politika da se favoriziraju Srbi ili
20 Srbi kao nacionalnost kada je riječ o visokim pozicijama?

21 O: Postojao je takav jedan utisak, ali u pojedinim periodima od 1975. do
22 1992. - to je period kada sam ja bio u tvornici, zato sam ga citirao -

23
24
25
26
27
28
29
30

1 postojale su razlike zbog čega se to dešavalo. Da li treba da objasnim ili ne,
2 to stoji na Vama.

3 P: Prije svega, gospodine Zečeviću, ja Vama tvrdim da se nacionalnost
4 prilikom odlučivanja pri visokoj poziciji uzimala u obzir u onoj mjeri u kojoj
5 je to bila jedna cjelokupna politika tih godina da se osigura jedna vrsta
6 ravnoteže odnosno jednako zastupljenosti nacija.

7 O: Smijem li navesti primjer? Vi ste pomenuli...

8 P: Prije svega recite samo da li sam u pravu ili ne, a onda možete dati
9 primjer koji pomaže Sudskom vijeću da to shvati?

10 O: Ne potpuno. Mogu li da dam primjer? Vi ste pomenuli gospodina
11 Šekularca kao trećeg čovjeka koji je konkurirô za direktora "Pretisa". On je
12 odustao, tako ste mi rekli. Moje sjećanje je malo, u nekom drugom segmentu je
13 možda nejasno tu. Međutim, gospodin Šekularac je odmah po odustajanju, veoma
14 brzo, postao direktor firme "Prva Iskra" u ovome... blizu Beograda. Mislim, to
15 možete da provjerite. Znači čovjek koji je bio kandidat za direktora "Pretisa",
16 pojavila se još dvojica ljudi. On je mogô kao oficir da bude direktor u tvornici
17 "Prva Iskra" u Srbiji, dok to, na primjer, ova dvojica ljudi koji su konkurirali
18 isto kao oficiri u "Pretisu", 1989. to nisu mogli da urade. Zato sam Vam rekao
19 da postoji jasna razlika.

20 Negdje do 1985., 1986., 1987. godine ni u snu nikome nije moglo pasti na
21 pamet da postoji svjesna akcija u smislu neke nacionalne diskriminacije.

22 Činjenica je jedna da je postojalo odgovarajuće opšte uvjerenje da ima najviše

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ljudi koji su, da kažem, š...š...školorani, jer većinom ljudi koji su dolazili u
2 "Pretis" su bili školovani u Beogradu i dolazili su u Sarajevo koje je do tad
3 bilo manje... manji grad i oni su imali neku blagu prednost. Ali to se nikad
4 nije definiralo na nacionalnoj osnovi.

5 Krajem '80-ih godina, postojao je, da tako kažem, izrazita... izrazit
6 debalans, jel' ako bi se pogledala ukupna struktura svih rukovodioca od nivoa
7 direktora sektora pa naviše, vid'lo bi se da oko 70% svih rukovodilaca su bili
8 Srbi.

9 Uzmite primjer gospodina Motike. 1990. godine gospodin Motika je bio
10 samo glavni inženjer za laboracije eksplozivnih materija, da bi za dvije godine,
11 tri, postao direktor jedne tvornice. Mislim, to nigdje u svijetu nema da na
12 jednu izuzetno važnu funkciju, ekstremno važnu firmu za proizvodnju municije,
13 bude postavljen čovjek koji iza sebe nije nikakvo... imao nikakvo iskustvo iz
14 menadžmenta. Mislim, to je moje mišljenje.

15 P: Sad govorimo o paragrafu 11. Vi ste rekli da do kraja Titovog života,
16 1980., koncept obrane, govorim o bivšoj Jugoslaviji, dakle Federaciji, da se taj
17 koncept počeo mijenjati. "Promjene u vojnim tvornicama odražavale su i promjene
18 u SFRJ. Premda se nikad nisam bavio politikom, počeo sam uviđati da političari
19 iz raznih republika koriste svoj utjecaj da promjene obrambeni plan SFRJ.
20 Republički interesi počeli su prevladavati nad interesima SFRJ."

21 Vi ste rekli u svojoj izjavi - je li to točno - da je to proces koji je
22 počeo početkom 1980-ih?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Jeste. Posle 1980., posle 1980. Posle Titove smrti, ne za godinu
2 dvije, nego od možda 1982., 1983. godine da...dalje.

3 P: A u svakom slučaju počelo je početkom '80-ih.

4 O: Svakako.

5 P: Ako su se političari iz raznih republika koristili svojim utjecajem
6 da promjene obrambeni plan, jesu li oni, općenito gledajući, svi težili prema
7 istoj vrsti promjene?

8 O: Molim Vas, precizirajte pitanje. Mogu šire da odgovorim, pa ne bih
9 Vam oduzimao vrijeme.

10 P: Da, gospodine Zečeviću, ali ono što sam imao na umu-

11 O: Mogu da objasnim... mogu da objasnim šta je bio koncept, zbog čega
12 sam izjavio ovo. Suština je bila u ovome: do 1980. godine je bilo potpuno jasno
13 da proizvodnju nekog tipa municije može da vrši samo fa... određena fabrika. To
14 znači, "Pretis" je mogao da vrši proizvodnju municije od 76 do 155 milimetara
15 artiljerijske i nevođenih raketa. "Krušik" u Valjevu, Srbija je proizvodio
16 nevođene protivavionske rakete i mine 81, 60 milimetara i 120 milimetara.

17 PREVODILAC: Molim Vas samo sporije malo za prevoditelje.

18 O: Oprostite. Međutim, osam... od '80-ih godina počinju pritisci, tako
19 da protivoklopne rakete koje se lansirane s ramena koje je do tada radio
20 "Pretis", prebacuju se u "Slobodu", Čačak. Dalje, protivtenkovski projektili sa
21 kinetičkom energijom koje je razvijao "Pretis", bio u proizvodnom programu
22 "Pretisa", prebacio se u prvi parti... za Titovo Užice. Dolazi do otvaranja
23 fabrike u Makedoniji za izradu lansera, počinje se graditi paralelna fabrika za
24 proizvodnju pješadijskog oružja u Makedoniji. Ovo su bili moji pristupi koji su
25 definirali ovu Vašu izjavu.

26 P: Gospodine Zečević, trenutak jedan. Nisam možda želio ulaziti u toliko
27 pojedinosti kad je riječ o tom području. Vi ste rekli da su republički interesi
28 počeli prevladavati nad državnim interesom. Dakle, svaki predstavnik pojedine

29

30

1 republike gurao je interese svoje vlastite republike. To ustvari želite reći,
2 zar ne?

3 O: Ne jednoznačno, jer zavisilo od uticaja. Svaka republika nije imala
4 isti uticaj. Ne može biti identičan uticaj Crne Gore, identičan uticaj
5 Makedonije, identičan uticaj Bosne prema na primjer uticaju Hrvatske, Srbije ili
6 Slovenije, u ekonomskom smislu, broj generala koji se nalazio u vojsci,
7 tadašnjoj vojsci SFRJ i tako dalje. To je veoma jedno složeno pitanje da bih ja
8 mogao da Vama odgovorim sa "da" ili "ne" ili sa dvije do tri rečenice.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, dopustite da ja
10 pokušam vidjeti da li sam shvatio iskaz gospodina. Rekli ste da su republički
11 interesi postali važniji od onog državnog.

12 Prvo pitanje-

13 SVEDOK: Dotadašnjeg državnog interesa. Do Titove smrti. O podjeli zona
14 djelovanja fabrika.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Prvo: da li ste time željeli reći da
16 su republike se kretale za vlastitim ciljevima u ekonomskom smislu ili u vojnom
17 smislu?

18 SVEDOK: U ekonomskom smislu.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi, dakle, niste izjavili time da su
20 republike time nastojale osigurati nezavisnost od drugih republika time što bi
21 imale na raspolaganju municiju, jer u tom slučaju bi se radilo o vojnom pitanju?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Radilo se samo, u ovom slučaju, o ekonomiji. Je li to točno?

2 O: O... samo o ekonomskom pitanju, zbog toga što je bio izuzetno visok
3 izvoz prema stranim zemljama, Iraku i ostalim zemljama. I svako je nastojao da
4 njegova fabrika izveze što više municije da bi onda uvezle dolare. To je
5 ekonomski interes.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ovime smo razjasnili jedno od
7 pitanja.

8 Nastavite, gospodine Stewart.

9 G. STEWART: [simultani prevod]

10 P: Gospodine Zečeviću, ovaj dio Vašeg iskaza glasi: "Političari iz
11 različitih republika koristili su se svojim utjecajem da bi izmijenili plan
12 obrane Jugoslavije." Taj plan obrane ste Vi sami rezimirali u paragrafima 4 i 5,
13 najviše u tim paragrafima. Prvi element koji ste iznijeli bio je da u slučaju
14 napada došlo bi do povlačenja vojnika i opreme u planinske dijelove, i ključnih
15 industrija, dakle, u planinske dijelove Bosne i Hercegovine i Srbije i zato su
16 mnoge tvornice ključnog oružja i municije namjerno bile tamo i locirane. Zatim
17 ste još iznijeli jednu karakteristiku. Vi ste točno tako rekli da svaka od
18 vojnih tvornica proizvodi jedinstvene proizvode. Dakle, oni su bili isključivo u
19 stručnostima nad nečim.

20 Da li su jedan od tih elemenata ili oba ova elementa predstavnici
21 republika, korištenjem svojeg utjecaja nastojali izmijeniti? Jeste li na to
22 mislili?

23 O: Ja sam mislio konkretno na ovo: osnovni, primarni njihov cilj je bio
24 ekonomski aspekt. Posljedica tog nastojanja je često mogla biti da ima uticaja i

25

26

27

28

29

30

1 na vojni aspekt, u slučaju napada sa... sa prostora bivšeg Sovjetskog Saveza. To
2 je bio taj pristup mo...mog razmišljanja. Znači nije bio prvenstvena izmjena u
3 politici odvajanja pojedinih dijelova republika, samostalni razvoj municije,
4 nego prvenstveno bio ekonomski interes, ali kao posljedica takvog pristupa se
5 moglo doći i do narušavanja dotadašnjeg koncepta, da te tvornice budu ranjivije
6 nego što bi bile po prvobitnom konceptu.

7 P: Dakle, da li želite reći da dok je ključni dio plana bio da se
8 namjerno smještalo takve važne tvornice u regije, planinske regije, da li je to
9 onda značilo da su republike koje nisu imale planinskih predjela pokušavale
10 nešto učiniti kako bi u prvi plan dovele vlastiti ekonomski interes?

11 O: Da.

12 P: Vi u svojoj izjavi dalje kažete: "Od 1984., 1985. Srbija je smatrala
13 da oni treba da postanu ekonomski jači u federaciji i oni su planirali da
14 postave neke važne vojne fabrike na teritoriju Srbije i Crne Gore da bi imale
15 mnogo veći dio oružja i municije koji se proizvodi."

16 Ovdje povezujete Srbiju i Crnu Goru, je li tako?

17 O: Pa, bilo je nekoliko fabrika i u Crnoj Gori.

18 P: Jeste li Vi proveli neku studiju, možete li reći nešto detaljnije
19 osim ovako općenitih izjava?

20 O: Da bih Vam mogao reći zbog čega sam zaključio to, reć' ću samo
21 fabrika u kojoj sam ja tada radio je imala 5000 radnika. Ja sam bio u odjelu za
22 istraživanje i razvoj. To je odjel koji je imao 30-ak inženjera, ukupno 50

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zaposlenih. Mi smo bili najodgovorniji u smislu kompletne koordinacije. U tom
2 periodu kada sam ja naveo, počele su pripreme za izmiještanje, na primjer
3 aerosolne bombe iz "Pretisa" u... prema Beogradu. Počele su aktivnosti na
4 razvoju protivoklopne rakete 120 milimetara koja po proizvodnom programu je
5 trebala da se radi u "Pretisu", otišla je u "Slobodu", Čačak. Imali smo nekoliko
6 drugih za...zahtjeva da se na primjer mina propagandna prebaci u "Krušik",
7 Valjevo. Imate podkalibarni projektili 125 milimetara koji se razvijao u
8 "Pretisu" - počeo da se razvija i radi - pa je najveći dio njegov komple...
9 prebačen u "Prvi partizan", Titovo Užice. Imate slučaj lansera za protivoklopnu
10 raketu 190 milimetara koji je trebao da bude u "Pretisu", prebačen je u
11 Makedoniju. Imate dijelove prabači...prebacivanja proizvodnog programa ručne
12 bombe iz Bugojna u Crnu Goru i niz takvih detalja.

13 P: Gospodine Zečević, naveli ste cijeli niz konkretnih primjera za
14 premještanje proizvodnje. Ali u vezi s ovim što ovdje kažete, dakle, "Nakon
15 1984., 1985. Srbija je smatrala da oni treba da postanu ekonomski jači...", no
16 tu je bila riječ o isključivo ekonomskoj politici i to je bilo ono što je bio
17 pokretač iza toga.

18 O: U tom per... apsolutno. Pazite, projektil 125 milimetara sa
19 kinetičkom energijom jedan košta 1.000 dolara. Vi proizvedete 10.000 takvih
20 projektila pomnožite i vidjet ćete kolika je to zarada. A to je bila *high*
21 tehnologija tada u svijetu. U tom momentu, tačno sam napisô i bio sam precizan,
22 tek u tom momentu ekonomski interes-

23 P: Dakle, opisujete da su sve republike bile jednake, a neke su bile
24 jednakije od drugih i Srbija je imala vrlo jaki položaj u odnosu na druge
25 republike, nije li tako?

26

27

28

29

30

1 O: Pa, od osnivanja, SFRJ je uvijek imala velik uticaj, jer je imala
2 veoma velik broj školovanih ljudi, veoma velik broj oficira Jugoslovenske
3 narodne armije su bili porijeklom iz Srbije i tako dalje. Glavni grad
4 Jugoslavije je bio u Beogradu. U odnosu na Bosnu, Srbija je bila u prednosti.

5 P: U svojoj izjavi u paragrafu 12 govorite o tome da je Srbija počela da
6 paralelno proizvodi oružje i municiju i kažete da prije takva paralelna
7 proizvodnja nije bila dozvoljena.

8 Gospodine Zečević, svaka republika zapravo je pristajala na takvu vrstu
9 paralelne proizvodnje ako je to odgovaralo njezinim ekonomskim interesima, nije
10 li tako?

11 O: Ne. Ja sam na početku mog izlaganja rekao da je postojalo pravilo
12 UPRF, vojno-privrednog sektora Ministarstva odbrane, Saveznog sekretarijata za
13 narodnu odbranu, gdje je bilo tačno propisano na koji način može se dopustiti da
14 neka... da se počne proizvodni proces u... za neku novu municiju. Ja kad sam
15 govorio o paralelnim proizvodnim programima sam naveo: tvornica "Pretis" je bila
16 uspostavila proizvodnju sistema 125 milimetara sa kinetičkom energijom.
17 Odjedanput se takav isti sistem počeo da pravi u Srbiji. To je bilo iracionalno,
18 neracionalno za jednu malu zemlju kao što je Jugoslavija.

19 "Pretis" je proizvodio rakete 90 milimetara, protivoklopne. "Sloboda",
20 Čačak koja je istovremeno počela da proizvodi raketu većeg kalibra od toga, od
21 90 milimetara. Znači pravili su paralelan proizvodni lanac. Govorim Vam o tom
22 pristupu. Znači, nije bilo racionalno sa ekonomskog stanovišta ako se posmatra
23 Jugoslavija kao cjelina. Ako se posmatra ka... republika kao jedan ekonomski, da

24
25
26
27
28
29
30

1 kažem, organizam, onda je to bilo racionalno sa stanovišta te republike i to je
2 moj cilj, moje, da kažem, izjave. Ja sam uvijek posmatrao Jugoslaviju kako jedan
3 sistem, moju državu, i na takav način sam je doživljavao.

4 P: Gospodine Zečević, ono što ja želim reći jeste sljedeće: nije Srbija
5 htjela poništiti to pravilo o tome da ne postoji paralelna proizvodnja. I druge
6 republike su se također željele pridržavati tog pravila, no u takvoj situaciji
7 svatko je postupao u vlastitom interesu. Svaka republika je željela ekonomski
8 učiniti za sebe što je mogla. I ako je tu riječ bila o paralelnoj proizvodnji,
9 to je bilo ono što su oni pokušavali učiniti. Takva je bila situacija, nije li?

10 O: Ne, nije. Tako bi trebalo, ali nemate nijedan primjer da navedete da
11 je iz pro... iz proizvodnog programa Srbije došao neki proizvodni program u
12 Bosnu i Hercegovinu ili da je otišao negdje, na primjer u Makedoniju ili da je
13 otišao u Sloveniju ili da je otišao u Hrvatsku. Nema takvog slučaja. Tako bi
14 trebalo, kao što Vi kažete. Trebalo je biti, je l'.

15 P: Vi u paragrafu 13 svoje izjave kažete: "Prije nego što je izbio rat u
16 BiH i dalje, JNA je uvijek odlučivala o cijenama pojedinih tipova municije
17 namijenjene za JNA i najvjerojatnije također za VRS."

18 Možda biste ovo mogli objasniti, jer prije nego što je rat izbio u BiH,
19 VRS nije postojao.

20 O: Svakako da nije postojala. Stvar je vrlo jednostavna. Sve vojne
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 fabrike u SFRJ su imale tačno određene rezervne kapacitet za proizvodnju
2 Jugoslovensku narodnu armiju. I morao je biti tačno određen broj ljudi uvijek
3 spreman da u slučaju ratnog stanja može da proizvodi za potrebe Socijalističke
4 Federativne Republike Jugoslavije. U skladu sa tim, oni su u skladu sa budžetom
5 definirali količinu, da kažem, novca koji je mogao biti distribuiran za neku
6 fabriku. I u skladu sa tim se to rješavalo korekcijom cijena. To je bilo do
7 1992. godine. Sada se vežemo na ovu moju konstataciju za Vojsku Republike
8 Srpske.

9 Pošto 70% svih vrijednosti municije koja je proizvedena u na primjer
10 tvornici "Pretis" je bio uvoz iz Srbije, logično je onda da oni koji uvoze
11 diktiraju cijenu konačnog proizvoda. U skladu sa tim, pošto su fabrike u Srbiji
12 bile pod kontrolom Jugoslovenske armije, samim tim i definisali su cijenu
13 proizvoda koje su te fabrike proizvodile. Logičan zaključak je da i cijena
14 proizvoda municije u tvornici "Vogošća" koja je bila pod kontrolom Vojske
15 Republike Srpske je morala biti i pod uticajem kontrole cijena iz Savezne
16 Republike Jugoslavije. Tad je bila već Savezna Republika Jugoslavija. Mislim da
17 sam precizan.

18 P: Gospodine Zečević, mi se sada bavimo ekonomijom i izlazimo iz okvira
19 pitanja, ali ono što Vi u svojoj izjavi kažete: "JNA je uvijek odlučivala o
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 cijenama pojedinih tipova municije namijenjene za JNA."

2 Dakle, Vi govorite o cijeni onoga što je bilo namijenjeno JNA i to je
3 najvjerojatnije vrijedilo i za VRS, kažete. No, složiti ćete se sa mnom da se o
4 tome ne može općenito govoriti o razdoblju prije izbijanja rata, budući da VRS
5 nije postojala. Dakle, ja Vas molim da objasnite što tu mislite kada kažete da
6 je to najvjerojatnije vrijedilo i za VRS. Što je JNA odlučivala i kada u vezi sa
7 VRS-om?

8 O: Ako me sjećanje ne... ne vara, već u junu 1992. JNA je prerasla u
9 Jugoslovensku armiju, prema tome nije JNA. Znači, ja sam u prijašnjem svom
10 odgovoru bio potpuno precizan. Metoda odlučivanja o cijeni je identična,
11 propisana odgovarajućim pravilima. Ljudi koji su proizvodili municiju u
12 "Pretisu" bili isti ljudi koji su radili tu proizvodnju prije de... rata,
13 odnosno do, da kažem, aprila 1992. godine. Prema tome-

14 P: Gospodine Zečević, iz Vaše izjave slijedi da je JNA odlučivala o
15 cijenama oružja i municije namijenjene za VRS.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Zečević, jeste li Vi htjeli
17 ovdje reći da je o cijenama odlučivala JNA i da je to vrijedilo u odnosu na JNA
18 za razdoblje kada je JNA bila važan kupac tih proizvoda i da Vi pretpostavljate
19 da se slična stvar događala i u vezi sa VRS-om od trenutka kad je VRS osnovana i
20 kada je postala važan klijent za ove proizvode?

21 SVEDOK: Da.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas, gospodine Stewart, nastavite.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, bilo je mnogo situacija u
2 kojima sam ja prihvatio da je Vaše pitanje objasnilo moje pitanje, ali ovo nije
3 takva situacija.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa u redu. Onda postavite, gospodine
5 Stewart, na taj način da mi dobijemo odgovor. Dajte pokušajte shvatiti što
6 svjedok govori i pokušajte slušati točno ono što svjedok kaže, kako biste
7 razumjeli ono što svjedok, možda ne na najsvršeniji način, ali ipak pokušava
8 učiniti.

9 Gospodine Stewart, ja Vas molim da nastavite.

10 G. STEWART: [simultani prevod]

11 P: Gospodine Zečević, moje pitanje je bilo sljedeće: kada Vi kažete da
12 je JNA odlučivala o cijenama municije i oružja namijenjenih VRS-u da li to
13 kažete da je JNA odlučivala o tome?

14 O: Da li mogu da pročitam svoju izjavu? Ja sam tačno tako rekao, molim
15 Vas. Pročitajte mi... paragraf koji se odnosi na to šta sam ja rekao.

16 P: Pa skanjujem se da Vam pročitam cijeli paragraf, ali pročitati ću tu
17 rečenicu.

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ili dobro samo taj segment.

2 P: Rekli ste sljedeće: "Prije nego što je izbio rat u Bosni i
3 Hercegovini i dalje, JNA je uvijek odlučivala o cijenama pojedinih tipova
4 municije namijenjene za JNA i najvjerojatnije, također za VRS." Dakle, to je ta
5 rečenica. Ja Vas sada molim da je pojasnite.

6 O: Stvar je vrlo jednostavna. Možda nisam tu bio potpuno precizan ili
7 nije... situacija je jednostavna.

8 Do 1992. JNA je odlučivala o cijenama. Onog trenutka kad se formirala
9 Vojska Republike Srpske ja sam tu rekao da je vjerovatno isti postupak o
10 utvrđivanju cijena bio i za Vojsku Republike Srpske, jer sam sma... imao...imam
11 informacije da 70% svih elemenata se uvozi iz Srbije za proizvodnju municije u
12 periodu 1992.-1995.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kada kažete "ista procedura", da li
14 želite time reći da VRS kao kupac te municije je na sličan način odlučivao o
15 cijenama ili želite reći da je JNA odlučivala o cijenama municije koja je
16 isporučivana VRS-u?

17 SVEDOK: Gospodine predsjedavajući, da bi se napravio jedan metak ili
18 municija u "Pretisu" bilo je potrebno iz Srbije uvesti gorivo, eksploziv,
19 upaljače koji su imali već određenu cijenu koju je Jugoslovenska armija
20 odredila. Znači praktično 30% je bilo rada ljudi u "Pretisu" i dio rezervi
21 materijala koji su se nalazili u skladištu u toj tvornici. 70% svih... cijene
22 bilo kojeg proizvoda, vojnog proizvoda koji je proizvodio "Pretis" od 1992. do

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 1995. u sebi već sadržavao cijenu koja odre... koju je odredila Jugoslovenska
2 armija u Srbiji i Crnoj Gori, odnosno tadašnjoj Saveznoj Republici Jugoslaviji.
3 To je moja bila, da kažem, osnovna zamisao prilikom interpretacije ovoga
4 problema.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A to je, naravno, odlučivalo i o cijeni
6 koju će platiti VRS?

7 SVEDOK: Svakako.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite nastaviti.

9 G. STEWART: [simultani prevod]

10 P: Gospodine Zečević, ukratko, ne kažete li Vi sljedeće: budući da je
11 JNA dostavljao dijelove u ekonomskom smislu, budući da su oni odlučivali o
12 cijeni tih komponenata koje su dostavljali "Pretisu", to je nužno imalo veze i
13 sa cijenom koju će imati završni proizvod, a koji se prodavao VRS-u?

14 O: Da.

15 P: Dakle, nije onda JNA odlučivala u ime VRS-a. Tu je bila zapravo riječ
16 o ekonomskom procesu.

17 O: Ako Vi kažete.

18 P: Gospodine Zečević, Vi ste svjedok. Ovo je Vaš iskaz. Da li se Vi s
19 time slažete?

20 O: Pa ne bih se složio iz jednog razloga što je uveden embargo za uvoz
21 oružja i, da kažem, sirovina za oružje za cijelu Bosnu i Hercegovinu. I sad da
22 bi o tom segmentu mi mogli da diskutujemo jako dugo. Ja ne želim da Vam oduzimam
23 vrijeme. To više nije ekonomski faktor bio jer uvoz oružja iz jedne zemlje u

24

25

26

27

28

29

30

1 drugu zemlju spada pod embargo Ujedinjenih nacija. Drugo, svaki uvoz oružja
2 drugoj zemlji ima posebnu svoju pro...proceduru. I tad više nisu ekonomski
3 interesi nego su vezani i politički interesi. Znači prodaja oružja nikad nije
4 ekonomska, nego u sebi ima i notu političkog uticaja i sigurnosnog aspekta na
5 cijelom tom regionu gdje se vrši transfer oružja i municije. Veoma složeno
6 pitanje.

7 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja sam siguran da iz ovih
8 odgovora možemo izvući dovoljne informacije.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To će svakako učiniti Vijeće.

10 Molim Vas nastavite.

11 G. STEWART: [simultani prevod]

12 P: Vi u svojoj izjavi u paragrafu 14 dalje govorite o tome kako se
13 sadržaj skladišta u kojem se čuvalo oružje, kako se to oružje postepeno
14 prebacivalo u Srbiju, od 1988. godine.

15 Da li Vi znate što su bili razlozi za to?

16 O: Ne znam. To je konstatacija. To sam... to... konstatacija bazirana na
17 skladištima koji su bili u "Pretisu" - pod proizvoda i gotovih proizvoda.

18 P: Imate li Vi osobnih saznanja o razmjerima tih prebacivanja robe u
19 Srbiju, dakle od 1988. nadalje?

20 O: Mogu da navedem jedan primjer: 800 raketa 262 milimetra, dometa 50
21 kilometara koji su bili namijenjeni za Irak i koji su bili uskladišteni u

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 "Pretis" su prebačeni septembra 1991. godine u Srbiju, što ne bi trebalo da
2 bude.

3 Da...dalje, municija koja je bila namijenjena za Kuvajt, 125 milimetara,
4 je isto tako bila vlasništvo "Pretisa". Bilo je niz gotovih proizvoda koje,
5 objektivno je sve bilo pod kontrolom Jugoslovenske armije, ali je i do tada bilo
6 uobičajeno da ti elementi budu uskladišteni u "Pretisu".

7 U tom momentu, posle 1988.,1990. godine se primjećuje da odgovarajuće
8 izvlačenje tih resursa. Ako dodamo, isto tako, resurse kao što su alati za
9 proizvodnju municije koji su bili vlasništvo Saveznog sekretarijata za narodnu
10 odbranu, a koji su bili pohranjeni u "Pretisu" kao rezerve, počela su izvlačenja.
11 Ako pođemo od mikrofilmovane dokumentacije koja je bila o proizvodnji municije
12 s...svim tehnološkim procesima, u tom periodu počinje formiranje kopija te
13 mikrofilmovane dokumentacije i odnošenje u Beograd. To su stvari koje ja sam
14 imao prilike da vidim u tom periodu.

15 P: A ova municija namijenjena Kuvajtu, kažete da je to prebačeno. Kada
16 je to bilo?

17 O: 1991. godine.

18 P: U Vašoj izjavi se općenito govori o prebacivanju robe iz skladišta
19 koja su se nalazila izvan Srbije u Srbiju. Kakva Vi osobna saznanja imate o
20 razmjerima u kojem je roba iz skladišta u drugim republikama prebacivana u
21 Srbiju u razdoblju od 1988. do 1992.?

22 O: Ništa više od ovoga što sam naveo, izuzev priča, ali, mislim, ne mogu
23 /nečujno/. Ovo mogu, jer sam lično imao prilike da budem prisutan i vidio sam

24

25

26

27

28

29

30

1 tih 800 raketa dovezenih iz luke Ploče u avgustu 1991. godine, stokirani u
2 /nerazgovetno/ i u roku od... tokom pauze za godišnji odmor ta municija je
3 prebačena /nečujno/.

4 Ilustracije radi, to su strateška oružja, višecjevni raketni sistemi 50
5 kilometara dometa sa submunicijom za borbu protiv tenkova, sa protivoklopnim
6 minama sa senzorima. Cijena jedne takve rakete je bila oko 11.000 dolara. To
7 oružje nije bilo usvojeno u naoružanje Jugoslovenske narodne ar...armije. Bilo
8 je namijenjeno za Irak. 1990. zbog napada Iraka na Kuvajt je došlo do embarga,
9 blokade i ovoga što sam rekao.

10 P: U paragrafu 22 Vaše izjave kažete: "Radovan Kakuća, jedan od mojih
11 kolega Srba, rekao mi je da su od 1992. godine ljudi srpskog porijekla i
12 organizacije koje su povezane sa srpskim nacionalističkim strankama kao što je
13 SDS, počele da dobijaju oružje."

14 Kažete dalje: "Koliko znam o strukturi obrambenih organizacija u SFRJ,
15 prije 1992., poznato mi je tačno kako su ove grupe mogle biti naoružane. Nakon
16 naređenja da se centralizuje svo oružje koje su držale snage Teritorijalne
17 odbrane, oružje je predato i uskladišteno u određena skladišta. Jedno lice je
18 imenovano za nadglednika skladišta u tom skladištu je snosila odgovornost za
19 čuvanje oružja koje je tu uskladišteno i posjedovalo je podatke o uskladištenom
20 naoružanju."

21 Gospodine Zečević, možemo li pretpostaviti da je ovdje riječ o
22 informacijama koje ste čuli od nekoga drugoga i o kojim Vi nemate saznanje iz
23 prve ruke?

24 O: Mogu li da idem korak po korak? Kolega Kakuća je inženjer koji je
25 radio sa mnom u odjeljenju za razvoj i istraživanje. Veoma kvalifikovan čovjek.

26

27

28

29

30

1 Nije bio nacionalno eksponiran i svi smo bili zabrinuti događanjima koji su se
2 dešavali početkom 1992. I u nekoj priči koja je...

3 Ok.

4 P: Gospodine Zečević, mogu li Vam samo sugerirati sljedeće: korak po
5 korak jeste dobra metoda, međutim, ako biste možda mogli samo reći da li postoje
6 neki elementi o kojima imate osobnih saznanja?

7 O: Imam saznanja. Ja sam bio potpredsjednik Saveza raketnih organizacija
8 Bosne i Hercegovine, a prije, 1992. godine i 1991., a prije toga sam bio
9 predsjednik Saveza raketnih organizacija Jugoslavije. I 1991. godine sam dobio
10 od predsjedništva pismo u kome se nudi raketnim organiza... mom raketnom savezu
11 pet... nekoliko hiljada raketnih motora 70 milimetara, na primjer FAR, američki
12 raketni motori. Ja sam otišao u skladište i izuzeo sam iz skladišta 500 raketnih
13 motora. To je bilo nezamislivo do tada.

14 Na kamion mi je ubačeno u jednom skladištu u Žun...Žunovnici, to je u
15 Hadžićima, i tih 500 raketa sam prebacio u "Pretis" gdje sam radio i u jedno
16 malo skladište za potrebe raketnog saveza. To je, da tako kažem, jedan slučaj.

17 Drugi slučaj: ako pođete od skladišta Faletić, to se skladište nalazi u
18 Sarajevu, gdje je bilo uskladišteno oružje Teritorijalne odbrane grada Sarajeva
19 iz svih fabrika koje su radile u... koje su bil... živjele na tom području. Radi
20 Vaše informacije, oružje za Teritorijalnu odbranu su kupovali radnici svojim
21 novcima, ne iz budžeta narodne odbrane, nego su radnici odvajali od svojih
22 prihoda da se to kupi oružje.

23 1992. godine JNA je kontrolirala to skladište, a negdje u maju 1992.
24 godine je prokopan kanal s druge strane, ako mogu tako da kažem, prema brdu od

25

26

27

28

29

30

1 Faletića je izvučeno sve oružje. Znači, u trenutku kada je Jugoslovenska narodna
2 armija bila tu, 28.000 pješadijskog oružja je bilo-

3 P: Ispričavam se za trenutak. Samo jedan trenutak. Ispričavam se.

4 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, nisam bio u potpunosti
5 uspješan da dobijem direktne odgovore na moja pitanja. Drugim riječima, molim
6 Vas za pomoć.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, to ovisi i o tome na
8 koji način postavljate pitanja. Možda niste primijetili, pitate gospodina da li
9 ima kakvih osobnih saznanja, a on Vam to onda iznosi.

10 G. STEWART: [simultani prevod] Pa radi toga Vam se i obraćam.

11 [Sudije većaju]

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sudsko vijeće je razmotrilo Vaš poziv za
13 pomoć. Imate, gospodine Stewart, još deset minuta da završite svoje unakrsno
14 ispitivanje. Dakle, još deset minuta.

15 G. STEWART: [simultani prevod] Ali da li će mi to pomoći? Naime, časni
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Sude, teško mi je bilo voditi unakrsno ispitivanje.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako doista Vas zanima znati određene
3 stvari, Vi ste veoma mnogo vremena proveli na kraju paragrafa 11, 12 i 13, a
4 njima prevladavaju izjave svjedoka u smislu da republički interesi prevladavaju
5 nad državnim, da je to bilo ekonomsko pitanje, zatim... Dakle, puno ekonomskih
6 pitanja. Vi ste ogromnu količinu vremena proveli da utvrdite ono što tu već
7 stoji i to je uglavnom bilo o ekonomskim pitanjima, a ne o bilo čemu drugom.
8 Napokon, to već stoji u izjavi i nije bilo potrebe da se u toliko detalja ulazi
9 u to i da se uvijek iznova to naglašava.

10 Stoga i na osnovu načina na koji ste do sad vodili unakrsno ispitivanje,
11 dajem Vam još deset minuta i neću Vam pritom oduzeti ovu jednu minutu.

12 G. STEWART: [simultani prevod]

13 P: Gospodine Zečeviću, znate li da je 16., 17. aprila 1992. došlo do
14 toga da su Muslimani nasilno provalili u tvornicu "Pretis" i odnijeli sa sobom
15 znatne količine municije?

16 O: Znam da je to bio petak navečer. Četvrtak ili petak navečer, nemojte
17 me hvatati... aprila.

18 P: Bez obzira, dakle, na točan datum ušli su u prostore tvornice
19 otprilike u 4.00h izjutra s jednim teretnim vozilom, dva, ustvari, teretna
20 vozila i dva osobna vozila u pratnji policijskog oklopnog vozila.

21 O: Nemam te informacije.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ništa o tome nikada niste čuli? Da li to želite reći?

2 O: Nemam informacije da je ušlo oklopno vozilo.

3 P: U redu. Dakle, bez tih pojedinosti, da li znate da je otprilike tog
4 datuma došlo do toga da su Muslimani provalili? Sa sobom su imali neku vrstu
5 vozila. Oni su razoružali osiguranje, odnijeli sa sobom određene rakete. Jeste
6 li čuli za to?

7 O: Da. Čuo sam da su odnijeli protivoklopne rakete osa i aktivno-
8 reaktivne mine 120 milimetara.

9 P: A znate li da su nakon tog napada koji je bio uspješan, ponovno se
10 pojavili s većom grupom; bilo je otprilike 80 Muslimana, odnosno otprilike 100
11 Muslimana i još više kamiona?

12 O: Ne znam. Znam da su se pojavili, ali ne znam ni kol'ko je ljudi bilo,
13 ni kol'ko kamiona. Zbog čega bih ja to trebao da znam?

14 P: Znate li da je taj drugi veći napad bio ustvari bio odbijen i da nisu
15 uspjeli ponijeti sa sobom municiju?

16 O: Znam da je dio ljudi poginuo na ulazu u "Pretis" jer i sad stoji
17 nadgrobna ploča kao spomen ploča za te ljude koji su poginuli tu.

18 P: Kad ste davali iskaz, u paragrafu 31 i 32, o događajima u aprilu
19 Kriznom štabu o tome da je JNA zauzela krug tvornice, niste u to vrijeme
20 smatrali relevantnim da spomenete da je izvršen jedan uspješan i jedan
21 neuspješan napad na tvornicu kojom prilikom je odnesena određena količina

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 municije? To niste smatrali relevantnim, je li tako?

2 O: Samo trenutak. Ja sam smatrao da je važno da kažem da je general
3 Divjak, kada je došlo do pokušaja okupacije "Pretisa" od strane Jugoslovenske
4 narodne armije, da je pozvao da mi, radnici i inženjeri, tehničari "Pretisa"
5 dođemo tamo. Ja sam to naveo. To je za mene ključna stvar bila. Da sam tada
6 nazvao mog direktora, Ećimović Radomira, kući da ga pitam, jer je takva
7 procedura, da l' treba ja da se pojavim. Ja sam poštovô sve propise koji su bili
8 tada aktivni.

9 Javila se njegova supruga, Ljiljana Ećimović, i rekla da je sve pod
10 kontrolom, da je lažna uzbuna. Za mene je to bilo, da kažem, zabrinjavajuće, da
11 ja kao radnik sa 17 godina rada u "Pretisu" ne mogu da uđem u svoju fabriku. To
12 je ono što je za mene zastrašujuće. Nisam mogao ući u tu fabriku do 1996.
13 godine. Kada sam ušao 1996. da iz te fabrike sve moje kase i svi moji dokumenti
14 su izneseni. Nisam ih dobio nikada do sada. Znači sav moj rad od 17 godina je
15 nestao. Ok.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Zečeviću, mislim da Vas je
17 gospodin Stewart pitao da li ste smatrali relevantnim da tokom Vašeg razgovora s
18 istražiteljima i to spomenete?

19 SVEDOK: Ja nisam bio učesnik u... nisam smatrao za važnim da to kažem.

20 G. STEWART: [simultani prevod]

21 P: Vratimo se na ono što ste rekli u vezi s onime o čemu smo prije
22 nekoliko minuta govorili, o tome kako su te srpske grupe mogle biti naoružane i
23 onda se oružje skladištilo u određenom skladištu gdje je postojao jedan

24

25

26

27

28

29

30

1 nadglednik. I onda ste mi tamo rekli: "Mislim da je uvijek osoba koja je
2 imenovana bila povezana sa strankom SDS u Bosni i Hercegovini. Ta je osoba
3 također morala slušati sve zapovijedi komandanata JNA."

4 Gospodine Zečeviću, Vi to ustvari uopće ne znate. To nisu Vaša osobna
5 saznanja.

6 O: Pitanje istražitelja je bilo sljedeće: "Na koji način bi moglo doći
7 do toga da se skladište iz... oružje iz skladišta iznese?" Tako je pitanje
8 glasilo. I u skladu sa tim je moj odgovor: "Mislim da bi, da bi se izvela ta
9 operacija da se iz skladišta izveze oružje, a da jako mali broj ljudi zna..." I
10 tu stoji ovo što sam ja rekao.

11 U tom kontekstu treba da pos... treba da se posmatra. Svaki ovaj pasus u
12 mojoj izjavi je odgovor na jedno pitanje istražitelja. Pitanje istražitelja bilo
13 je-

14 P: Gospodine Zečeviću, sad je na meni red da postavljam pitanja.
15 Međutim, nisam Vas pitao u vezi s tim. Pitao sam Vas konkretno u vezi sa Vašim
16 izričitim vjerovanjem da je osoba koja je na to mjesto određena bez razlike
17 uvijek bila povezana sa SDS-om u Bosni i da je morala bez pogovora slušati
18 naređenja JNA. Sad Vam ponovo postavljam pitanje: Vi sami o tome ustvari ništa
19 ne znate, zar ne?

20 O: Ne. To je moje mišljenje kako je moglo to da se desi. Samo to.

21 G. STEWART: [simultani prevod] Nemam više pitanja časni Sude.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala, gospodine Stewart.
2 Gospodine Krajišnik, imate li kakvih pitanja za svjedoka?
3 OPTUŽENI: Ja bih imao pitanja. Nadam se ne mnogo, ali bi mi bilo drago
4 kad bih mogao imati-
5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Zečeviću, prije svega, mislim
6 da ste već svjedočili pred ovim Sudom.
7 SVEDOK: Ovo mi je treći put.
8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naime, u ovom predmetu je i optuženom
9 dozvoljeno da postavlja pitanja svjedocima. Samo da Vas obavijestim o tom
10 procesnom pitanju.
11 Gospodine Krajišnik, izvolite.
12 OPTUŽENI: Ja sam htjeo da kažem, bilo bi mi drago kada bi se napravila
13 pauza desetak minuta da pokušam srediti ove papire, da ne bih neka pitanja
14 ponavljao. Ako nije moguće, ja ću nastaviti da pitam.
15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod]
16 [Sudije većaju]
17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Imaćemo drugu pauzu nešto ranije nego
18 što je uobičajeno, gospodine Krajišnik. To znači da ćemo nastaviti s radom u pet
19 minuta do šest.
20 OPTUŽENI: Zahvalan sam.
21 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.
22 ... Početak pauze u 17.32h
23 ... Sednica nastavljena u 17.59h
24 SUDSKA SLUŽBENICA: Ustanite, molim.
25 Izvolite sjesti.
26 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Krajišnik.
27 OPTUŽENI: Zahvaljujem se Vijeću što mi je omogućilo da postavim pitanja
28 svjedoku.
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, dozvoljeno Vam je.
2 OPTUŽENI: Ja prvo želim da pozdravim svjedoka.
3 Unakrsno ispituje g. Krajišnik:
4 P: Ja se nadam da mi govorimo istim jezikom...
5 O: Svakako.
6 P: ...samo što ga drugačije nazivamo.
7 O: Slažem se.
8 P: Zato Vas molim, kada Vam budem postavio pitanje, napravite malo pauzu
9 da bi mogli da prevedu. A vidio sam kol'ko je problem, jučer, kad brzo govorimo
10 onda ne ostane dorečeno. Ja neću postaviti nijedno teško pitanje, jer nisam
11 advokat. A neću ga postaviti još zbog jednog razloga. Ja neću da krijem, ja sam
12 zamolio da pronadu trojicu Vaših kolega. To je Branko Prodanović, Milorad Motika
13 i Šekularac Radovan.
14 /nerazgovetno/ Radovan, tako.
15 I oni su određene stvari ovdje iznijeli i ono što ja budem iznosio, to
16 su njihove konstatacije, a to će biti moja pitanja. Ali da odgovorim na ovo što
17 sam malopre rekao. Rekli su, pitao sam kakav ste Vi čovek. To ne bude u
18 biografiji koju je uvaž...
19 Samo, oprostite mi.
20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne, gospodine Krajišnik. Ne. Ne. Možete
21 svjedoku postavljati pitanja. Nastavite, izvolite.
22 OPTUŽENI: Dobro.
23 G. KRAJIŠNIK:
24 P: Odgovor je bio pozitivan. Zbog toga ću pitanja postavljati ovako i
25
26
27
28
29
30

1 vjerujem da ćete Vi sve što bude ovo, biti i reći istinito.

2 UNIS je bio SOUR, "Pretis" je bio OUR. Nas smo dvojica radili u dvije
3 najbolje firme u Bosni i Hercegovini. Nismo se nikad prije vidjeli. I gospodin
4 Deronja je bio direktor UNIS-a. Samo odgovorite, predstavništvo u Beogradu jeste
5 bilo vlasništvo "Pretisa", vlasništvo, ali je radilo za gotovo sve fabrike ili
6 jedinice UNIS-a?

7 O: Tako je.

8 P: Hvala lijepa. Goražde: Goražde je imalo tri mašine za kapisle. Ne
9 znate ni Vi ni ja, nismo vojnici, ali tako su vojnici rekli, da bez tih kapsula
10 nema nijednog metka. I ako znate, recite, te su mašine cijeli rat bile u
11 Goraždu. Zapravo, bila je, bolje rečeno, bila je... bila je proizvodnja pod
12 kontrolom Armije Bosne i Hercegovine ili ta fabrika, ne znam ka.. ne mogu se sad
13 sjetiti kako se zove. Je l' tako?

14 O: Fabrika jeste bila pod kontrolom Armije Bosne i Hercegovine. Bez
15 kapisli ne može da funkcioniše municija, uz jedan mali izuzetak, što "Sloboda"
16 Čačak i "Krušik" Valjevo, su bili u stanju da imaju proizvodnju kapisli.

17 P: Ja samo hoću da Vam ponovim šta su ove Vaše kolege rekle, a šta su...
18 to je moje pitanje, da je jedine mašine koje su bile u bivšoj Jugoslaviji bile
19 su u Goraždu. Vi možete reći da nije, al' to su me... to su me oni informisali.
20 Je li da ili ne?

21 O: Ne bih Vam mogao reći.

22 P: Znači ne može. Dobro. "Zrak" Sokolac. Da li Vam je poznato da jedan,
23 'ajd da ga nazovem tako, dio "Zraka" koji je bio u Sarajevu, koji je bio u Sa...
24 da kažem u... pod kontrolom Armije Bosne i Hercegovine, da je jedan dio mali

25

26

27

28

29

30

1 trebô, odnosno bio na Sokolcu. Da li Vam je poznato da taj dio nikako nije
2 radio?

3 O: Ne.

4 P: Dobro. Da li Vam je poznato da je linija fronta bila na samoj kapiji
5 ovoga "FAMOS-a" i da je "FAMOS" imao aranžman s "Mercedesom" i da nije radio.

6 O: Linija fronta jeste bila na dijelu fabrike.

7 P: Zadovoljavam se i sa dijelom odgovora. Da li Vam je poznato da je
8 Alija... gospodin pokojni Alija Izetbegović, napisao svoja sjećanja?

9 O: Nisam čitao.

10 P: Evo, ja ću Vam reći-

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Krajišnik, u potpunosti ste
12 bili u pravu kad ste zamolili od svjedoka da pauzira prije nego što, odnosno
13 napravi pauzu prije nego što odgovori. Međutim, i Vi postavljate pitanja prije
14 nego što smo mi u prijevodu čuli odgovor svjedoka. Molim da o tome vodite
15 računa.

16 OPTUŽENI: Gospodo sudije, mnogo ste u pravu. U nas u Bosni ništa nije
17 lagano i sve hoćemo na brzinu i zato se izvinjavam.

18 SVEDOK: Nisam čitao knjigu gospodina Izetbegovića.

19 G. KRAJIŠNIK:

20 P: Ako Vam ja kažem, ne morate odgovoriti, da je gospodin Izetbegović
21 rekao da ste Vi proizvodili, znači muslimanska strana - oprostite, kad kažem
22 "muslimanska" ja nemam namjeru da vrijeđam, taman posla, nego tako, mi smo se
23 naučili tako govorit' - da je muslimanska strana u Sarajevu proizvodila granate
24 i to u fabrici žice. To je dodatna informacija. To nije rekô gospodin
25 Izetbegović. Da l' Vam je to poznato?

26 O: Da, poznato mi je. 1992. i 1993. ja sam organizovô proizvodnju
27 municije za potrebe Armije Bosne i Hercegovine u Sarajevu.

28

29

30

1 P: Hvala Vama, gospodine, Vi ste...Vi ste rekli istinu, a normalno,
2 istina će uvijek pobijediti, pa to ćemo na kraju. A da li mi možete odgovoriti-

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Krajišnik, ne biste trebali
4 govoriti svjedoku da li govori istinu ili ne. Na kraju krajeva, na Sudskom
5 vijeću je da odluči da li je svjedok govorio istinu ili ne. Vi ne možete to
6 komentirati. Dakako da mi je drago što ste Vi uvjereni da po Vašem mišljenju je
7 ovaj svjedok odgovorio istinito. Međutim, morate se suzdržati da takvo što
8 komentirate.

9 Izvolite, nastavite.

10 OPTUŽENI: Hvala Vam lijepo. Moram Vam reći da je advokatski posao vrlo
11 težak. Ja to cijenim, a ja ću se truditi da budem što disciplinovaniji.

12 G. KRAJIŠNIK:

13 P: Da li možete odgovoriti, oko 23. avgusta 1992. godine bombardovano je
14 Pale od strane muslimanske strane. Tog dana, na nesreću, je preminula moja
15 supruga. Da li možete objasniti Sudskom vijeću na koji način, kojim sredstvima
16 su mogli da granatiraju Pale, jer to Vi vjerovatno kao stručnjak znate?

17 O: Pazite, ja prvo da bih mogô da dam svoje mišljenje moram znati šta je
18 pronađeno na mjestu eksplozije. Tako sam i radio kad sam vršio analizu na
19 Markalama 1; znači da bih mogao utvrditi. Ja ne znam iz Sarajeva, iz grada
20 Sarajeva, nije mogla biti lansirana ni jedan projektil koji bi mogao doći do
21 Pala. Znači to automatski se isključuje. Tokom 1992. u Sarajevu je ukupno
22 proizvedeno 110 projektila minobacačkih 120 milimetara. Proizvodilo se samo
23 bombe, trombloni i ponekad neki zapaljivi tromblon. Jedino gdje se moglo da se
24
25
26
27
28
29
30

1 gađa to bi vjerovatno bilo sa Igmana. Ja ne znam kolika je udaljenost između
2 Igmana i Pala. Ako je udaljenost reda veličina dvadesetak kilometara i više,
3 vazdušne linije, onda je to mogao jedino da bude oruđe top 130 milimetara. Ja ne
4 znam, mislim, ja nisam bio na Igmanu nikada. Cijeli rat sam proveo u Sarajevu,
5 prema tome ne bih Vam mogao ništa govoriti. Ali Vam govorim ovako kao stručnjak.
6 Pitate me, ja ću Vam da Vam odgovorim, na osnovi ovih Vaših osnovnih
7 informacija.

8 P: Dobro. Znači neko ko je granatirô morao je imat tako i neko oruđe?

9 O: Tako bi trebalo da bude.

10 P: Dobro. Pošto sam rekao da smo radili u dvije najbolje firme, ja u
11 "TAT-u" a Vi u "Pretisu", rek... govorili smo o ekonomskim problemima. Tada smo
12 mi bili u Bosni nacionalno nepodijeljenoj. Ja sam gledô što više u Bosni /?da/
13 povučem i vi i svi mi. E sad ću da Vam kažem, a Vi da odgovorite, nije "Pretis"
14 samo jedan primjer, pa Vas molim na jednom primjeru koji budem sad hipotetički
15 iznijeo, a istinit je, da date svoj zaključak koliko su značajni, od kol'kog su
16 značaja ekonomskog-

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Gaynor.

18 G. GAYNOR: [simultani prevod] Želio bih iznijeti prigovor. Optuženi bi
19 trebao postavljati pitanja, a ne držati govore.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Krajišnik, ponekad je nužno
21 napraviti kratak uvod koji vodi do pitanja kako bi se iznio jasan kontekst u
22 okviru kojeg se postavlja pitanje. Međutim, sklon sam suglasiti se sa gospodinom
23 Gaynorom da su Vaša pitanja preduga i da se ne zaustavljaju na iznošenju
24 konteksta. Molim Vas nastavite sa svojim pitanjima.

25

26

27

28

29

30

- 1 OPTUŽENI: Nastaviću krat...krata...kratak primjer.
- 2 G. KRAJIŠNIK:
- 3 P: Posao koji je dobio "Pretis" i dobili su takođe firme iz drugih
4 republika i to je deljeno po tim fabrikama na nivou Jugoslavije, je li tako?
- 5 O: Dijeljeno prema proizvodnom programu.
- 6 P: Tako je.
- 7 O: Prema specijalizaciji.
- 8 P: Posao koji je dobio... koji su dobila mašinska industrija u kojoj sam
9 ja radio dijeljeno je između "Minela", znači Srbije, Hrvatske, Slovenije i Bosne
10 i Hercegovine. I moja fabrika je dobila proizvod koji vrijedi 10 miliona dolara
11 više nego sve ostale fabrike iz Jugoslavije. Da li bi Vi sad mogli zaključiti,
12 ja kao tadašnji Bosanac, je l', ne bi mi palo na pamet da kažem da to nije
13 pravo, da li su ekonomski elementi bili da smo se svi mi trudili da svojim
14 republikama damo što bolje pozicije?
- 15 O: Proizvodnja municije je prije svega-
- 16 P: Samo Vas molim ako možete odgovoriti na ovo kad su ekonomski momenti
17 u pitanju.
- 18 O: Ne mogu se porediti jer u proizvodnji municije pored ekonomskog
19 uvijek ide politički aspekt. Oni su nerazdvojni. Vi ne možete municiju kupiti
20 slobodno na tržištu. Onog trenutka kad se municija pojavi slobodno na tržištu,
21 potpuno ste u pravu.
- 22 P: A kad se tiče ekonomskih momenata-
- 23 O: Ekonomski, da.
- 24 P: Dobro. Obavijestili su me da, kako oni kažu, to je samohodni raketni
25 puk PVO, da ste greškom ovde rekli da je otišô iz Hrvatske. On je bio u Lukavici
26 i prebačen je u Novi Sad. Da li to znate i da li ste sigurni u ono što ste rekli
27
28
29
30

1 u svojoj izjavi?

2 O: Ne, nisam ja rekao da je on iz... prebačen iz Hrvatske. Ja sam rekao
3 da je on bio u Lukavici i da sam ja trebô moje studente da odvedem u Lukavicu na
4 sistem za upravljanje vatrom i tamo ih nismo pronašli. Oni su bili izmješteni u
5 tom momentu kada sam ja trebô sa njima da držim očiglednu nastavu na jednom
6 protuavionskom sistemu, oni su bili raspoređeni iznad Sarajeva. Dalje nemam
7 informacija.

8 P: Oni nisu došli iz Hrvatske?

9 O: Ne.

10 P: Da li znate da su ti... da su ti sistemi otišli u Novi Sad?

11 O: Ne znam.

12 PREVODILAC: Molim pauzu između pitanja i odgovora u ime prevoditelja.

13 G. GAYNOR: [simultani prevod] Časni Sude, željeli bismo podsjetiti
14 optuženog da napravi pauzu između pitanja i odgovora.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Trebao sam to ja učiniti. Gospodine
16 Krajišnik, Vaša pitanja uvijek uslijede odmah nakon odgovora. Znam da to nije
17 jednostavno, ali pripazite.

18 OPTUŽENI: Upozorio sam svjedoka, a ja sam mnogo veće greške pravim.
19 Izvinjavam se.

20 G. KRAJIŠNIK:

21 P: Da l' Vam je... da li ... da l'... da l' je tačno: lap, to je laki
22 raketni puk čiji je komandant bio gospodin Đokić, pukovnik il' šta li, nije
23 došao iz Hrvatske, a ovdje piše da je došao, u izjavi. Možda je greška. To je
24 greška verovatno. Je l' greška?

25 O: Greška, greška.

26 P: Dobro. Da l' Vam je poznato da su... da s... da je taj puk bio
27 raspoređen u Nišićima i u Trnovu, a da nije bio u Sarajevu?

28 O: Ne znam. Nemam informaciju.

29 P: Dobro. Dalje. Postavljenja, kadrovska politika. Da li možete
30

1 potvrditi, od oslobođenja do... od poz... od postojanja komunist...komunističkog
2 sistema da je u Bosni i Hercegovini bio uvijek prisutan nacionalni ključ?

3 O: Da.

4 P: I plus, da je prednost imao onaj koji je član Saveza komunista?

5 O: Da.

6 P: Hvala lijepo. Ja nisam bio član, al'... Oprostite, ne smijem
7 komentarisati. Gospodin Prodanović je rekao, a ja - to je moje sad pitanje - da
8 nije bilo nikakvog spiska o likvidaciji Muslimana. A sad Vam postavljam pitanje:
9 znate li gdje je bio gospodin Prodanović za vrijeme rata?

10 O: Mislim da je u Beogradu bio.

11 P: Jeste. Da li to liči više na alibi što je otišao u Beograd, ako sad
12 kaže da nije bilo spiska?

13 O: Ne. To govori o njemu kao čovjeku da je on bio ve...ispravan čovjek i
14 da je na vrijeme upozorio svoje prijatelje koji nisu bili Srbi da odu da ne bi
15 nastradali. I on je napustio "Pretis".

16 P: To je Vaš zaključak?

17 O: Moj zaključak.

18 P: A ako on sad kaže da nije bilo spiska?

19 O: Molim Vas, ja sam Vam citirao ko mi je rekao o tom spisku, Tanović
20 Nerkez. Može se taj čovjek pozvati i pitati. On je meni rekao. Znači ja nisam
21 izmislio. Prenio sam informaciju čovjeka. Tu informaciju-

22 P: Samo, oprostite. Znam. Ja Vas samo molim, ako Vam ja sad tvrdim da
23 gospodin Prodanović sad kaže da nije bilo spiska, da li mislite da je to bio
24 njegov alibi da ode u Beograd, jer ako, ako je otišao u on u Beograd neće njega
25 likvidirat'?

26 O: Ja Vam ne bih mogao dati svoj stav o tome.

27

28

29

30

1 P: Dobro. U redu. Krizni štab. Ja Vas molim da ovom Vijeću objasnite,
2 iako je uvaženi sudija Hanoteau Vas pitao, mi smo poslije Tita imali mnogo
3 protesta, štrajkova, što je bilo nezamislivo. Da li je, da li su se tada
4 formirali krizni štabovi?

5 O: Ne. Kriz...krizni štab je u...u...ustrojen bio u... Postojao je
6 rezervni plan za krizne situacije u kojima je jasno pisalo šta treba preduzeti,
7 ko čini krizni štab i ka...kakva su ovlaštenja. Mislim, to je i Vama jasno
8 kao... Vi ste bili direktor u "TAT-u", je l' tako, i Vi isto tako znate da ste
9 imali kasu, da ste imali referenta za opštenarodnu odbranu i društvenu
10 samozaštitu i znate da su postojala jasna pravila šta treba postupati u kriznim
11 situacijama. Moraćete priznati da 1992. godine posle demonstracija, natezanja,
12 pojava oružanih grupa, da se to više nije moglo smatrati normalnim stanjem i ne
13 može se uporediti sa štrajkom ljudi nezadovoljnih ekonomskim pitanjem. Ovdje su
14 bili ugroženi životi, prijetnje, pojava oružja i logično da je to moralo biti,
15 da tako kažem, stanje u kome bi trebalo da djeluje krizni štab.

16 P: Da Vas zamolim da zaboravite "Pretis".

17 O: Ništa drugo ne znam.

18 P: Ne. Zaboravite "Pretis". Bosnu i Hercegovinu. Kad su bili štrajkovi
19 ljudi, radnika ili kad se neka...nekakva kriza dešavala, jeste li bili
20 informisali da su se tada pojavljivali razni predstavnici koji su sebe nazivali
21 predstavnicima kriznih štabova?

22 O: Ne.

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

sreda, 01.06.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 P: Ne znate?

2 O: Ne.

3 P: Il' ne znate il' ne?

4 O: Ne znam, ne znam. Ne znam.

5 P: Dobro. Vi ste rekli ovde, što bih se i ja složio iz onog vremena, da

6 je... da ništa nije iz Bos... iz... u Bosnu od namjenske industrije stavljeno -

7 Je l' sam pogriješio ponovo nešto?

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Krajišnik, ne biste trebali

9 govoriti da li se slažete sa svjedokom ili ne. Svjedoku trebate postaviti

10 pitanja.

11 OPTUŽENI: Izvinjavam se.

12 G. KRAJIŠNIK:

13 P: Izjavili ste da 1988. godine je smanjeno ulaganje u fabriku van

14 Srbije. Da li je tačno da je u "Pretisu" tada izvršeno veliko ulaganje u ključna

15 postrojenja za izradu komora za raketni sistem i druge specijalne mašine u

16 "Bratstvo", Novi Travnik. Finansirani su lan...lar...lanseri sistema Oganj i

17 or...Orkan, "Slobodan Princip Seljo", Vitez. Ulagano je u kompozitno raketno

18 gorivo i tako dalje.

19 O: Želite da Vam odgovorim precizno?

20 P: Da l'... da l' znate da je ovo, da se ovo dešavalo?

21 O: Potpuno znam, ali ov...ovakva je situacija. *Liefeld*, to je specijalna

22 mašina za proizvodnju komora *flu forming* /fon/ tehnologijom, uvoz iz

23 inostranstva, namijenjeno za iračko tržište. Iračani su finansirali pedeset

24 pedeset posto sve projekte, sve višecjevne bacače raketa u "Bratstvu". Ista...

25 ista je situacija, znači to je bio jedan ogroman projekat koji je Jugoslavija i

26 Irak zajedno finansirali. Što se tiče kompozitnih goriva, to su goriva koja su

27 kupljena, kupljena licenca 1979. godine kad je predsjednik Tito bio sa

28 predsjednikom Carterom. I od 1979. godine do 1985. godine su bila ulaganja, ne

29 1988.

30

1 P: Znači, je l' se slažete da su ova ulaganja bila?
2 O: Da.
3 P: Hvala.
4 PREVODILAC: Molimo govornike da uspore.
5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Radi zapisnika moramo reći sljedeće:
6 Vaše prethodno pitanje je, barem prema transkriptu, počelo na način "Rekli ste
7 da su 1998. ulaganja u poduzeća van Srbije umanjena." Da li ste mislili na
8 1998., gospodine Krajišnik, ili na 1988.?
9 OPTUŽENI: 1988., pošto je tako pisalo u izjavi.
10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine, jeste li na taj način i
11 razumjeli to pitanje?
12 SVEDOK: Razumio sam, razumio sam.
13 OPTUŽENI: Ja sam tako i rekô samo vjerovatno prevod je loš.
14 G. KRAJIŠNIK:
15 P: Vi ste pominjali sistem Krma.
16 O: Krema.
17 P: Krema. Dobio sam obavještenje da takav sistem nije postojao, nego da
18 je to improvizacija nekakva koja je vršena, jer da je se to desilo što Vi
19 tvrdite, to bi bila katastrofa. Da li Vi stojite kod svoje izjave ili prihvatate
20 ovo objašnjenje?
21 O: Ne. Jedinica SFOR-a, multinacionalne vojne jedinice koje su se
22 nalazile u Bosni od 1996. godine pa sve do sada, imaju u svojoj brošuri tu
23 oznaku. Gospodine predsjedavajući, ja imam ovdje i fotografije tih raketa koje
24 su jedinice SFOR-a našle u okviru teritorije koja je kontrolirala Vojska
25 Republike Srpske. Postoji i Krema 1, Krema 3 i Krema 4. To su oznak... to su
26 znači raketizirani sistemi sa aerosolnim bojevim glavama.
27 Prvobitno, 1994. godine to je bio uvoz iz bivšeg Sovjetskog Saveza,
28
29
30

1 Rusije. Imam fotografiju ovdje, mogu da Vam pokažem ako dozvoljavate. A od
2 drugog dijela 1994. i 1995. godine je pokušaj improvizacije takvog sistema,
3 znači kopija, ali sa daleko manjim, da kažem, rezultatima što se tiče
4 uspješnosti. I taj sistem je djelovô na Sarajevo. Ja imam ovde i fotokopije
5 naređenja Generalštaba Vojske Republike Srpske u kome se navodi da su u Vojno-
6 tehničkom institutu 1994. godine vrši izrada dva takva lansera. Gospodin
7 Ećimović obavještava načelnika Generalštaba da je general Mladić kao komandant
8 vojske jedini nadlan /sic/ da odredi lokacije.

9 Dalje imam informacije potpisane od strane direktora "Pretisa",
10 gospodina Motike, o zahtjevima za 600 i više boj... avio-bombi dvje... šesto...
11 250 kilograma i 100 kilograma koje su služile kao bojeve glave. Imam fotografije
12 tih raketa, imam tačke pada. Bio sam u ekspertnom timu koji 1995. godine vršio
13 uviđaje tokom direktnog napada na Televiziju Sarajevu. Imam lokacije pojedinih
14 mjesta gdje se gađala Televizija Sarajevo...

15 P: Dobro. Hvala lijepo.

16 O: ...prema tome mogu da pričam o tome jako mnogo.

17 P: Hvala lijepo. Sigurno da onda moramo nać... pozvati svjedoke koji su
18 ovo tvrdili pa da ovom Sudskom vijeću obrazlože šta je od toga tačno.

19 O: Gospodine predsjedavajući, mogu li priložiti fotografije?

20 P: Samo dozvolite, molim Vas, da završim, gospodine svjedoke. Gospodine
21 svjedok, oprostite samo -

22 O: Oprostite.

23 P: Ja nemam razloga da se uvrste to u...u ovaj dokazni materijal. A
24 normalno, tužilac i ostali će se izjasniti i ostali koji su ovde nadležni za to.

25

26

27

28

29

30

1 Da li Vi znate da je direktor koji je bio... Samo, izvinjavam se, da
2 potražim.

3 Eh, da li znate da je pukovnik Šaćirović Mensur i Gardašević Sead ostali
4 iza Vas u "Pretisu"?

5 O: Nije pukovnik nego major Mensur Šaćirović.

6 P: Dobro. Da l' Vam je poznato da je gospodin Šaćirović Mensur uhvaćen,
7 maltretiran i fizički zlostavljan od strane ekstremista, nažalost moram reći
8 muslimanskih, ne mislim muslimanskog naroda?

9 O: Da. Ja sam ga spasio i bio je u mojoj jedinici 1992., 1993.

10 P: A da li znate da gospodin generalni direktor - ovde sam ponovo
11 požurio - da li znate da je prethodni generalni direktor "Pretisa", Vučić Jovan,
12 u svom stanu uhapšen, maltretiran, mučen i odveden u muslimanski zatvor?

13 O: Ne, ne znam.

14 OPTUŽENI: Ja se zahvaljujem svjedoku i zahvaljujem se Sudskom vijeću što
15 su mi omogućili da postavljam pitanja i izvinjavam se na greškama. Advokatski
16 posao je vrlo težak.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala, gospodine Krajišnik.

18 Ima li kakve potrebe za ponovnim ispitivanjem svjedoka?

19 G. GAYNOR: [simultani prevod] Ne, nema, časni Sude.

20 [Sudije većaju]

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. S obzirom da Sudsko vijeće nema
22 dodatnih pitanja za Vas, a vjerujem da ni gospodin Stewart nema neke potrebe,
23 ako nisam u krivu, da postavi dodatna pitanja. Možda jeste nastala neka potreba
24
25
26
27
28
29
30

1 na osnovu pitanja gospodina Krajišnika. Ako imate kakvih pitanja dozvoljavam Vam
2 da ih postavite.

3 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala, časni Sude, nemam takve potrebe.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U tom slučaju, gospodine Zečević, ovime
5 se završava Vaše svjedočenje u ovom predmetu. Zahvaljujem Vam što ste došli u
6 Hag i na iskazu koji ste dali danas. Želim Vam ugodan put kući, sretan put kući.

7 SVEDOK: Hvala najljepša.

8 [Svedok se povlači]

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dokazni predmeti su dobili brojeve. Ima
10 li prigovora na usvajanje dokaznih predmeta u spis?

11 G. STEWART: [simultani prevod] S moje strane ne, ne znam za gospodina
12 Krajišnika.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Imate li Vi prigovora na to, gospodine
14 Krajišnik?

15 OPTUŽENI: Moj bivši advokat je u pravu. Nemam prigovora, hvala lijepo.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođo poslužiteljice, dakle, gospodine
17 tajniče bilo bi dovoljno da nam samo kažete koji su brojevi dokaznih predmeta.

18 SEKRETAR: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Dokazni predmeti P753,
19 P754, P75 -

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dajte nam samo posljednji, molim Vas.

21 SEKRETAR: [simultani prevod] Od P753 do P757.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, odluka je kao što ste i mislili
2 da će tako biti, da se usvoje isti u spis.

3 Izvolite, gospodine Gaynor.

4 G. GAYNOR: [simultani prevod] Časni Sude, mi smo spremni pozvati našeg
5 idućeg svjedoka. Ja bih se sada povukao iz sudnice, a gospodin Tieger će
6 preuzeti tog svjedoka.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu.

8 [Tužilaštvo se savetuje]

9 [Sudije većaju]

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vaš idući svjedok, da provjerimo ima li
11 nekih zaštitnih mjera?

12 G. GAYNOR: [simultani prevod] Nema zaštitnih mjera.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naravno, ja sam to trebao pitanje
14 postaviti gospodinu Tiegeru.

15 Dakle, gospodine Tieger, nema nikakvih zaštitnih mjera? Čujem da ih
16 nema. U redu, dakle nema zaštitnih mjera. A Vaš idući svjedok će biti?

17 G. TIEGER: [simultani prevod] Gospodin Nielsen.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molit ću poslužiteljicu da uvede
19 gospodina Nielsena u sudnicu.

20 Izvolite, gospođo Loukas.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod] Zahvaljujem, časni Sude.

2 Ispituje g. Tieger:

3 P: Dobar dan, gospodine Nielsen.

4 O: Dobro večer, gospodine Tieger.

5 P: Sud je dobio Vaš *curriculum vitae*, tako da neću u to ulaziti osim ako
6 Sud ne budu zanimali neki dodatni detalji. Mogu reći, dakle, da ste doktor
7 filozofije, no ja ću Vam se obraćati jednostavno sa gospodine tijekom Vašeg
8 svjedočenja.

9 Sud je također čuo od drugih svjedoka koji su sa Vama surađivali ili se
10 bave istom vrstom istraživanja. Dakle, čuli su već o kontekstu o kojem se govori
11 i u Vašem izvještaju.

12 No, kao prvo, je li točno da ste bili član tima na ovom Sudu koji se
13 bavio pitanjima rukovodstva?

14 O: Da.

15 P: I kada ste ovdje započeli raditi?

16 O: Sredinom juna 2002.

17 P: Je li točno da više ne radite za Tužiteljstvo, nego da radite za
18 Međunarodni krivični sud?

19 O: Točno.

20 P: A to je od kada?

21 O: Ja za Međunarodni krivični sud radim od augusta 2004. godine.

22 P: Radili ste u ovom timu tako što ste sami provodili istraživanja i
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pomagali u istraživanjima drugim članovima tog tima.

2 O: Točno.

3 P: Da li je Vaš posao značio prikupljanje dokumenata, analize dokumenata
4 u vezi sa sukobom u Bosni, a konkretno u Vašem slučaju to se ticalo Ministarstva
5 unutrašnjih poslova bosanskih Srba?

6 O: Da.

7 P: Jeste li sastavili izvještaj koji se usredotočio na strukturu i
8 aktivnosti MUP-a, dakle Ministarstva unutrašnjih poslova bosanskih Srba, tijekom
9 1992. i za razdoblje koje je dovelo do osnivanja tog srpskog Ministarstva
10 unutrašnjih poslova?

11 O: Da.

12 P: Je li također točno da se taj izvještaj temeljio u velikoj mjeri na
13 velikoj zbirci dokumenata u Tužiteljstvu, od kojih su mnogi došli iz MUP-a
14 bosanskih Srba, a i iz drugih izvora?

15 O: Da, to je točno.

16 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, pitam se da li bi Sud možda
17 htio označiti identifikacijskim brojem izvještaj ili na neki drugi način?

18 [Sudije većaju]

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvještaj je već predöčen Vijeću, tako
20 da je dio predöčenih materijala i vidjet ćemo hoćemo li kasnije tome dati broj.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 No, u ovom trenutku to ne moramo učiniti.

2 G. TIEGER: [simultani prevod] Zahvaljujem.

3 P: Gospodine Nielsen, u jednom dijelu Vaš izvještaj se bavi koracima
4 koji su doveli do podjele zajedničkog bosanskog MUP-a i izdvajanja MUP-a
5 bosanskih Srba. I o tome govorite otprilike od paragrafa 7 do paragrafa 90 Vašeg
6 izvještaja. Ja bih Vas sada zamolio da se usredotočite na nekoliko tih koraka o
7 kojima govorite u izvještaju. Kao prvo, skrenuo bih Vam pažnju na nešto što se
8 nalazi pod razdjelnikom 1, sveska dokumenata.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li smo mi dobili te dokumente?

10 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa, mislim da niste. Mogu reći Sudu da je
11 tu riječ o tri sveska dokumenata koji se sastoje od 78 razdjelnika. Moram reći
12 da je otprilike 12-ak tih razdjelnika povučeno, no paginacija je ostala ista.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Moram se vratiti na naputak koji
14 sam već dao i gdje je bilo rečeno da treba znatno smanjiti broj dokumenata koji
15 će se predočavati s obzirom na njihovu relevantnost. No izvolite nastaviti.

16 Najvažnije je da kao prvo svjedok dobije ove materijale.

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 [Sudije većaju]

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite nastaviti, gospodine Tieger.

3 G. TIEGER: [simultani prevod] Zahvaljujem, časni Sude.

4 P: Gospodine Nielsen, zamolio sam Vas da pogledate /prevod engleskog
5 transkripta: "presretnuti"/ telefonski razgovor koji je sadržan pod razdjelnikom
6 1. Tu je riječ o razgovoru između Karadžića i Žepinića. Razgovor je vođen 24.
7 jula 1991. godine.

8 Prije no što pustimo snimku tog razgovora, možda biste mogli reći tko je
9 bio gospodin Žepinić.

10 O: Da. U vrijeme ovog telefonskog razgovora Vitomir Žepinić bio je
11 zamjenik ministra unutrašnjih poslova u MUP-u Socijalističke Republike Bosne i
12 Hercegovine.

13 P: Da li je on bio najviši bosansko-srpski dužnosnik u tom Ministarstvu?

14 O: Da.

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, na novog svjedoka smo prešli
16 brže nego što smo očekivali, tako da moramo u *Sanction* programu pronaći ovaj
17 prislušivani razgovor. Moguće je da ćemo se time morati baviti tek sutra.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako se to ne može brzo pronaći, meni bi
19 bilo draže da krenete dalje, gospodine Tieger.

20 G. TIEGER: [simultani prevod] Slažem se s Vama, časni Sude.

21 Pronašli smo.

22 [Sluša se presretnuti razgovor]

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ŽEPINIĆ: /nerazgovetno/

2 KARADŽIĆ: Lijepo Vas molim. Ja ću sad zvati Devedlaku da... da vidim šta
3 je... šta je on to mislio pri tom kada je predlagô.

4 ŽEPINIĆ: /nerazgovetno/ da vidim šta je.

5 KARADŽIĆ: Zvaću ja Devedlaku da ga... da ga pitam kako on to, a kako
6 Devedlaka to radi, a s nama se nije konsultovô. Pa ne može on to da predloži a
7 da se s nama ne konsultuje.

8 ŽEPINIĆ: Ma njemu Romanijci predlagali.

9 KARADŽIĆ: Ma neće meni Romanijci /nerazgovetno/ to je hrana Srpske
10 demokratske stranke. Naći ću ga ja sada i reći mu da te stvari nikad više
11 privatno ne radi.

12 ŽEPINIĆ: Naću ga ja, ne morate se Vi...

13 KARADŽIĆ: Neka, naći ću ja, lako će ga oni naći. Dobro, hajte, molim
14 Vas, neka se kolegijum svako jutro sastaje i da se sve to raz... /nerazgovetno/.
15 Ja sam sinoć s Izetbegovićem bio i sa Zulfikarpašićem i rekao sam mu u oči,
16 "Formiraćemo paralelnu vladu, formiraćemo paralelnu policiju. Izuzećemo naše
17 ljude, a moraće ih vlada plaćati. Izuzećemo sve naše ljude pod oružjem. Potpuno
18 ćemo formirati paralelnu državu ako se Vi budete dalje zajebavali." I on je samo
19 gledao i treptao, jer mi tako uraditi i hoćemo. Bog nas otac spriječiti u tome
20 ne može jer su oni krenuli na... na način da nas zajebavaju i da nas zajebavaju.
21 I tu nema govora, mi ćemo za nedelju dana tu stvar uraditi. Pa nek bude rat, pa
22 nek bude rat, ali ćemo jednom završiti posô."

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Krajišnik, da li ste pronašli

24

25

26

27

28

29

30

1 ovaj dio na B/H/S-u?

2 OPTUŽENI: Ne, nisam nikako mogao da pronađem te, ali ja bih zamolio da
3 se to ne ponavlja. Ja sam čuo razgovor. Samo da mi ubuduće gospodin Tieger kaže
4 koji je broj.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite nastaviti.

6 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala.

7 P: Gospodine Nielsen, pogotovo ako se usredotočimo na ovaj zadnji dio
8 razgovora, možete li nam reći o čemu se tu radi u ovom razgovoru između
9 gospodina Žepinića i doktora Karadžića?

10 O: Pa, prvo što treba reći u vezi sa analizom ovog razgovora jest da
11 postoje dvije verzije ovog razgovora kojeg imamo u dokaznom predmetu, a obje
12 verzije su iz jula. Ja sam to napomenuo u bilješci u mojem izvještaju broj 24.

13 Ono o čemu se ovdje razgovara jest o onome što Radovan Karadžić kaže u
14 vezi sa Srbima koji rade u MUP-u Socijalističke Republike BiH. Karadžić smatra
15 da je SDS legitimni i isključivi predstavnik interesa Srba koji su zaposleni u
16 ministarstvu. Kao takva, stranka SDS trebala je provjeravati svako imenovanje u
17 vezi sa Srbima i to je sukus onoga o čemu on ovdje govori u ovom razgovoru kada
18 pominje svoj razgovor sa Devedlakom. On je osobito zabrinut zbog imenovanja Srba
19 koji ne uživaju potpunu podršku SDS-a ili se ne slažu u potpunosti sa stranačkim
20 programom SDS-a.

21 Dalje u ovom razgovoru vidimo jedan od najranijih spominjanja, sa strane
22 Karadžića, paralelne policije, kako on to ovdje naziva - ako zahtjevi Srba koje

23

24

25

26

27

28

29

30

1 izražava SDS, naročito u vezi sa policijom, ne budu uzeti ozbiljno i ako se
2 druge dvije strane ne budu s njima složile. Kada govorimo o te tri strane, ja
3 mislim na SDA, na HDZ, iako on ovdje u ovom razgovoru spominje samo SDA.

4 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Oprostite, možemo li znati tko je
5 bio Devedlaka? Može li svjedok nešto o tome reći?

6 SVEDOK: [simultani prevod] Časni Sude, ja Vam u ovom trenutku ne mogu
7 točno reći tko je bio Dragan Devedlaka. Ja znam da je on bio Srbin koji je radio
8 u MUP-u Socijalističke Republike BiH; mislim u Službi državne bezbjednosti, ali
9 bih to morao provjeriti.

10 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Zahvaljujem.

11 G. TIEGER: [simultani prevod]

12 P: Gospodine Nielsen, govorili ste o tvrdnji da bi moglo doći do
13 osnivanja paralelne policije i paralelnih vlasti. Jeste li se bavili dokumentima
14 i razmatrali tu mogućnost tijekom 1991.?

15 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Svjedok je govorio o mogućoj paralelnoj
16 policiji, a gospodin Tieger je spominjao paralelnu policiju.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li je, gospođo Loukas, uključen Vaš
18 mikrofon, jer ja Vas...

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Nisam siguran da Vas je svatko čuo?

2 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Da, časni Sude. U vezi s onim što je
3 gospodin Tieger rekao kada je citirao iskaz svjedoka. On je govorio o tvrdnji u
4 vezi s paralelnom policijom i paralelnim vlastima koje će se uspostaviti, a
5 svjedok je govorio o mogućoj paralelnoj policiji.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, mislim da je svjedok
7 rekao "moguća paralelna policija".

8 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa ja sam zapravo govorio o izjavi doktora
9 Karadžića, a on kaže: "A ja sam mu rekao ravno u lice da ćemo mi uspostaviti
10 paralelne vlasti, paralelnu policiju. Mi ćemo uspostaviti paralelnu državu ako
11 nas oni nastave zajejavati." Ja smatram da je to tvrdnja.

12 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Ja se s time ne slažem iako to je
13 preneseno iz jednog telefonskog razgovora.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, Vi govorite o tvrdnji
15 u vezi s paralelnom policijom.

16 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, ja ću povući svoje pitanje i
17 možemo krenuti dalje.

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Gospodine Nielsen, u svojem izvještaju da li ste se bavili
2 dokumentima iz 1991. godine u kojima se razmatra mogućnost razdvajanja u
3 izdvojena etnička ministarstva unutrašnjih poslova?

4 O: Da. Vidio sam nekoliko takvih dokumenata.

5 G. TIEGER: [simultani prevod] Ja bih Vam onda skrenuo pozornost na jedan
6 od takvih dokumenata. Vi o tome govorite u svom izvještaju u paragrafima 33 do
7 39. Zamolit ću Vas da pogledate razdjelnik 2, prvog sveska dokumenata.

8 Naslov je "Mogućnosti decentralizacije unutrašnjih poslova u BiH". Molim
9 Vas, možete li nam ukratko, gospodine Nielsen, reći što je tema ovog dokumenta i
10 što je značaj tog dokumenta?

11 O: Ukratko rečeno, ovaj izvještaj je sastavljen tako da ne znamo
12 njegovog autora, dakle anonimna je. Nema niti datuma. No, očigledno je da ga je
13 sastavila osoba ili osobe koje su vrlo dobro bile upoznate s načinom na koji
14 funkcioniše MUP Socijalističke Republike BiH. Dakle, osoba ili osobe koje su
15 autor ovog izvještaja govore ovdje iz srpske perspektive i razmišljaju o mogućim
16 posljedicama razdvajanja MUP-a i decentralizaciji MUP-a u Socijalističkoj
17 Republici Bosni i Hercegovini.

18 U to vrijeme, s obzirom na zakone koji su bili na snazi, ta
19 administracija je bila vrlo centralizirana. I u dokumentu se pretpostavlja da
20 trenutačna situacija je vrlo burna u Bosni i Hercegovini i predlažu se
21 mogućnosti restrukturiranja unutrašnjih poslova kako bi se odgovorilo na tu

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 situaciju koja se pogoršava.

2 P: A do kakvih je zaključaka dokument došao?

3 O: Pa, autori dolaze do višeslojnog zaključka koji je sam po sebi
4 kontradiktoran. Dozvolite da Vam to objasnim. Na početku oni kreću od
5 pretpostavke da je sigurnosna situacija u Bosni i Hercegovini, da se ona
6 pogoršava i da sve tri glavne etničke skupine u Bosni i Hercegovini su suočene
7 sa opasnošću zbog takve situacije.

8 Ono što se ovdje razmatra jest decentralizacija sama po sebi, odnosno
9 situacija gdje će se svaka od tih zajednica odlučiti da sama stvori vlastito
10 ministarstvo unutrašnjih poslova što će dodatno doprinijeti pogoršanju
11 situacije. Autori se zbog toga pitaju postoji li neki drugi načini na koji bi se
12 sigurnosna situacija mogla poboljšati i o tome razmišljaju osobito iz srpske
13 perspektive.

14 Ja u paragrafu 36 govorim o prvom dijelu zaključaka gdje se govori o
15 četiri koraka koji za pretpostavku uzimaju da će MUP Socijalističke Republike
16 BiH ostati postojati i kakve bi korake onda trebalo poduzeti. Dakle određene
17 korake bi srpski zastupnici u Skupštini BiH trebali poduzeti. Dakle, tu se
18 govori o toj vrsti koraka u smislu suradnje sa saveznim institucijama u
19 Beogradu.

20 Međutim, autori nastavljaju i uzimaju u obzir mogućnost da bi moglo biti

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 nemoguće ili vrlo teško provesti ta četiri koraka o kojima govorim u paragrafu
2 36. I ja, kako kažem u paragrafu 37, oni govore o tri daljnja koraka koja su
3 znatno drastičnija. Oni kulminiraju, kao što možete vidjeti pod točkom 3, sa
4 uspostavljanjem srpskog Ministarstva unutrašnjih poslova na razini Republike.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, vidim koliko je sati i
6 sjetio sam se da bi gospođa Loukas htjela nešto reći. Bi li ovo bio prikladan
7 trenutak da se zaustavimo?

8 G. TIEGER: [simultani prevod] Da. Ako Vam je potrebno vrijeme, naravno.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Sada je tri minute do devetnaest
10 sati. Dakle, gospodine Nielsen /u engleskom transkriptu: "gospođu Loukas"/, ja
11 pretpostavljam da Vi ne želite da ovdje bude prisutan svjedok.

12 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Točno, časni Sude.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, gospodine Nielsen, možete se sada
14 povući. Moram Vam reći da ne smijete ni sa kim razgovarati o Vašem iskazu, ni
15 dosadašnjem ni budućem. A vidjet ćemo se sutra u istoj ovoj sudnici u 14.15h.

16 Molim poslužiteljicu da izvede svjedoka.

17 [Svedok se povlači]

18 Gospođu Loukas, izvolite.

19 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Zahvaljujem, časni Sude.

20 U vezi sa situacijom u kojoj se nalazi tim Obrane. Kao što Vijeće vrlo
21 dobro zna, mi imamo odgodu dviju molbi, a treća molba je trenutačno u postupku

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 žalbe. Vijeće zna da mi nemamo niti dovoljno vremena, niti dovoljno resursa kao
2 tim Obrane.

3 Časni Sude, ja bih Vam htjela navesti jedan praktični primjer na koji
4 način je pravo gospodina Krajišnika na efikasnu obranu dovedeno u pitanje. U
5 našim pokušajima, dakle glavnog branitelja i mojim vlastitim, da iskoristimo
6 apsolutno sve što nam stoji na raspolaganju, Sud zna da vrlo često zbog toga mi
7 ne možemo istovremeno biti u sudnici. Često puta je gospodin Stewart u sudnici
8 dok se ja bavim sa svjedocima ili obrnuto.

9 Naravno, pod takvim okolnostima, gospodin Stewart mene nije mogao
10 obavijestiti sve do četvrtka kasno uvečer da ću se ja baviti ovim svjedokom, što
11 znači da sam ja na raspolaganju imala petak, vikend i ovo razdoblje do današnjeg
12 dana da bih se pripremila za ovog svjedoka.

13 Ja kao savjesni profesionalac ne mogu reći da sam se uspjela pripremiti
14 za ovog svjedoka i mislim da to Vijeće mora jasno znati. S obzirom na opseg ovog
15 izvještaja, s obzirom na opseg svih pratećih materijala - samo izvještaj ima
16 preko 500 bilješki - ja moram reći da iako nisam nikakav nerealistični
17 perfekcionista, ja moram reći da ja nisam zadovoljila ono što smatram da su

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

sreda, 01.06.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 minimalni standardi da bih bila doista spremna nastaviti raditi sa ovim
2 svjedokom.

3 S obzirom na to koliko je vremena Tužiteljstvo provelo u pripremi ovog
4 izvještaja i s obzirom na vrijeme koje je nama bilo na raspolaganju da
5 analiziramo ovaj izvještaj i bavimo se ovim svjedokom, mi smo se ponovno našli u
6 situaciji Davida i Golijata. I pod ovakvim okolnostima, časni Sude, mislim da je
7 savršeno jasno da je u pitanje dovedena pravičnost suđenja gospodinu Krajišniku
8 i mislim da je sada dodatno jasno zašto je gospodin Krajišnik dostavio svoje
9 molbe kojima traži da sam sebe zastupa. I ja kao profesionalac moram ovo reći
10 zbog zapisnika.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Zahvaljujem Vam što ste to učinili,
12 gospođu Loukas. Imate pravo. Vijeće je reklo da će pažljivo pratiti situaciju i
13 ja Vam zahvaljujem što ste iznijeli još jedan primjer ove situacije za koju
14 kažete da je trajna.

15 Ima li bilo čega što u ovom trenutku želite reći?

16 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Ne, časni Sude.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Krajišnik, već je prošlo
18 19.00h. Ako možete bit što kraći.

19 G. STEWART: [simultani prevod] Mogu li ja spomenuti nešto što sam
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 spomenuo gospodinu Tiegeru, a sada smo obojica u sudnici? To će trajati samo par
2 sekundi.

3 Ja govorim o nečemu što se dogodilo 26. maja. Na stranici 13.444
4 transkripta, a u vezi s odlukom Raspravnog vijeća o svjedocima 681 i 682.
5 Raspravno vijeće je reklo da bi bilo pravično da dodijeli Obrani četiri dodatna
6 dana za pripremu za ove svjedoke. Dakle to se sve događalo posljednjeg četvrtka.

7 Dakle, časni Sude, mi još uvijek čekamo na naputak Raspravnog vijeća s
8 tim u vezi, a postoji i dugotrajni zahtjev Obrane da dobijemo i informacije od
9 tužitelja koje još uvijek nismo dobili.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu li pretpostaviti da je to riječ o
11 razgovorima između strana?

12 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, koliko smo mi shvatili, na
13 Obrani je da odluči kako će iskoristiti to vrijeme; hoće li tih četiri dana
14 koristiti sve za jednog svjedoka ili će ih rasporediti na drugačiji način. Mi
15 nismo shvatili da tu ima nekih problema sa rasporedom.

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja nisam dobio Vaš raspored, no da li se
2 tih četiri dana odnosi na svjedoke prije no što će se oni pojaviti?

3 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, ja ne mislim da ovaj komentar
4 gospodina Tiegera ima ikakvog smisla. Mi ne trebamo obavještavati tužitelja kako
5 ćemo mi koristiti ta četiri dana. Mi smo smatrali da ćemo to imati na
6 raspolaganju, jer mi nemamo nikakvu kontrolu ili vrlo malo kontrole nad
7 rasporedom, a tužitelj je nama dostavio ovaj raspored bez da je nas o tome uopće
8 obavijestio.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa ja ću to provjeriti u transkriptu.
10 Vijeće je svakako Vama dodijelilo ta četiri dana. Ako ste Vi njih imali namjeru
11 podijeliti na više svjedoka, to će imati određene reperkusije po raspored. No
12 svakako postoji vjerojatno bolji način da se ovo pitanje riješi. Gospodine
13 Tieger, vjerovatno bi bilo bolje o tome ipak razgovarati s Obranom i

14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 obavijestiti Obranu o tome unaprijed, pa makar i 24h unaprijed, jer na taj način
2 se Obrana može bolje pripremiti.

3 Dakle, postoji li bilo kakav način da se to dodatno razmotri? Trebalo bi
4 razgovarati i čuti što Obrana želi i vidjeti da li se ti zahtjevi mogu ispuniti.
5 Ja ne govorim da ovdje o tome treba raspravljati danima, nego da li bi se mogao
6 taj problem pokušati riješiti.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Naravno. Mi ćemo učiniti sve što možemo da
8 svakog zadovoljimo. No, u svakom slučaju, mi ćemo svakako se dodatno pozabaviti
9 ovim problemom, no moram ponoviti da nemamo puno vremena da se bavimo svjedocima
10 sa kojima se već razgovaralo i da neka ograničenja postoje koja su izvan
11 kontrole Tužiteljstva. No svakako, ja ću se time dodatno pozabaviti.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, kada pogledam, dakle, ta prva dva
13 dana kad bi se prekinulo s radom, to je 6. i 7. juni, molim Vas, razgovarajte s
14 gospodinom Stewartom, vidite da li možete riješiti taj problem. A ja ću, u
15 međuvremenu, proći kroz transkript da vidim točno formulaciju koju sam

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 iskoristio. No, Vijeće svakako nije htjelo reći "Evo vi sada imate dva dana na
2 raspolaganju u vezi sa prvim svjedokom", a Obrana je možda htjela na tog
3 svjedoka potrošiti četiri dana. Dakle, mi to svakako nismo tako zamislili. Ja
4 ću, u svakom slučaju, ponovno pročitati transkript da vidim kakve su točno
5 formulacije iskorištene, ali molim vas da pokušate međusobno doći do nekog
6 rješenja.

7 Ima li još nešto?

8 G. STEWART: [simultani prevod] Naravno da Vijeće mora pogledati
9 transkript, ali kada odvjetnik pročita nešto iz transkripta, reći da je potrebno
10 ponovno pogledati taj transkript, to je na rubu uvrede.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, naravno da ja Vas
12 nisam htio uvrijediti. Ja sam želio dobiti na vremenu nekoliko minuta kako bih
13 provjerio u transkriptu što tu točno stoji, a molim Vas da Vi u međuvremenu
14 pogledate možete li riješiti taj problem sa gospodinom Tiegerom i pokušat ćemo
15 tu situaciju riješiti na sveopće zadovoljstvo. Mislim da nije potrebno niti
16 razmišljati o tome da ja Vama ne bih vjerovao dok ste citirali transkript.

17 G. STEWART: [simultani prevod] Ja prihvaćam ovo što ste rekli, časnici
18 Sude.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Krajišnik, sada ću još dodatno
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 naglasiti da morate biti kratki.

2 OPTUŽENI: Ja ću poslušat' Sudsko vijeće.

3 Imam predlog, gospo' sudija. Slažem se sa svojim bivšim timom. Jedan dan
4 treba iskoristiti da oni sjedu sa -

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Krajišnik, ovo je još uvijek
6 Vaš tim Obrane. Nalog Vijeća je potpuno jasan. Ja pretpostavljam da kada Vi
7 govorite o svojem bivšem timu Obrane, da pri tom ne govorite o gospodinu Brašiću
8 i gospodinu Kostiću ili možda ipak o njima govorite?

9 OPTUŽENI: Ja s... ja sam stvarao... ja stvarno poštujem Sudsko vijeće.
10 Ja sam se htio našaliti. Normalno, ja poštujem odluku Sudskog vijeća. Oni su još
11 u funkciji i nadam se da niste shvatili to zlonamjerno. Ja predlažem-

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Razumijem. Pretpostavljam da je riječ o
13 pogrešci ili možda šali.

14 Izvolite.

15 OPTUŽENI: Stali ste, gospodine sudija, evo već gotovo sam zaboravio šta
16 sam htio da kažem. Ali da predložim da jedan dan iskoristi ovaj tim sa
17 predstavništvom Sekretarijata i Vašim jednim čovekom - ja znam da je sjedio tamo
18 uvijek jedan vrlo mudar i pametan čovek - da se nađe jedan način funkcionisanja.
19 Ne treba se igrat' gluvih telefona. Ovi su ljudi bespomoćni i onda se stalno
20 ovdje pravi nekakva, da kažem, nekakva predstava koja ne vodi ničemu. Moj je
21 predlog - mislim da se Harfov zove, kol'ko se sjećam, ima predstavnik
22 Sekretarijata - neka sjednu jedan dan i nek nađu ili predlože Vama. Jesam se

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

sreda, 01.06.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 tako sjetio da se zove tako jedan taj čovek. E to je moj predlog bio.

2 Hvala lijepa.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ime nije sasvim tačno, ali jasno mi
4 je na koga mislite. Ali koji bi Vi problem htjeli da se s Tajništvom riješi? Da
5 li Vi govorite o sredstvima?

6 OPTUŽENI: Ma, gospodine sudija, ovaj tim nek sjedne s njima. Oni će naći
7 rešenje. Ja ne znam kako. Da znam ja bih onda predložio rešenje, ali ovdje ima
8 stotinu problem, ali će ga smanjiti ili će Sudsko vijeće imati malo problema
9 koji će na kraju presuditi. Ali treba da funkcioniše. E to je moj predlog.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Shvatili smo Vašu sugestiju. Dakle, Vi
11 pozivate Vijeće da utvrdi da li bi gospodin Harhoff mogao igrati aktivnu ulogu u
12 rješavanju barem nekih od problema s kojima se u ovom trenutku suočavamo. Vijeće
13 Vam zahvaljuje na ovoj sugestiji i vidjet ćemo što u vezi s time možemo učiniti.

14 Ako sada nema više nijednog drugog pitanja, žao mi je što moram reći da
15 se ponovno moram ispričavati prevoditeljima i tehničarima.

16 Nastavit ćemo sutra s radom u istoj sudnici u 14.15h.

17 ... Sednica završena u 19.13h.

18 Nastavak zakazan za četvrtak,

19 02.06.2005., u 14.15h.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30